

అఖిల

అఖిల భారత పత్రిక

డిశంబరు 2006

సాధన – సాధకబాధకాలు

విషయసూచిక

లోన అంతరాత్మ – పైన దైవకృప

(శ్రీఅరవిందులవారితో నిరోద్బరన్ ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు)

నిరోద్: ఆధ్యాత్మికమార్గానికిగాని, జీవితంలో మరే ఉత్కృష్టకృషి కిగాని నేను పనికిరాను అని అనుక్షణం అనుకుంటూ ఉంటాను. నేను సంతోషంగా ఉండలేనని నాకు తెలుసు. అయితే పుట్టిన ప్రతి వాడూ దుఃఖాక్రాంతుడుగా ఉండటానికే జన్మిస్తాడా?

శ్రీఅరవిందులు: దుఃఖజీవీ! దుఃఖాక్రాంతుడా! తరిమికొట్టు వయ్యా, అతనిని! తరిమికొట్టు!

జనవరి 19, 1936

నిరోద్: దుఃఖాక్రాంతుని తరిమికొట్టు – అన్న ఆ సమా ధానం నాకు మార్మికంగాను, అసమగ్రంగాను ఉంది. నాకు సంతృప్తి నివ్వటం లేదు. దైవమే అంతా చేస్తుంది – అనే దానిపై నాకు నమ్మకం లేదు. నాకున్న ప్రముఖమైన ఇబ్బంది ఇది. ఇది నేను అనుభవంవల్ల తెలుసుకున్నది. నీ మొహం! నీ అనుభవం ఏపాటి అని అనకండి. ఉదాహరణకి: ఈ కవిత్వం సంగతే తీసు కోండి. ఎంతో శ్రమిస్తే తప్ప కవిత్వం రాదు. మీకిది బాగా తెలుసు. ఒకటి రెండుసార్లు తప్పించి, నాలో ఏ శక్తియొక్క ప్రమేయంవల్లా క్షణంలో కవితాసృష్టి – పనికిమాలినదే అగు గాక – జరగలేదు. నేను వ్రాయకపోతే అంతే వ్రాయకపోవటమే! ఒకవేళ వ్రాయటా నికి ప్రయత్నిస్తే, ఎన్నో రోజులు, ఎంతో పరిశ్రమించవల్సినదే. దీనికి మీరు ఏమంటారంటే, ఇంకా శ్రమపడాలి అంటారు. ఇందులో కృతకృత్యుడను అవటానికి పడే శ్రమ ఇంతా, అంతా కాదు. జలగపట్టు నాకు చేతకాదు. దివ్యశక్తి ఏదో పొంగిపొరలు కుంటూ వచ్చి, ఏదో అద్భుతం జరుగుతుందని నేను నమ్మను. మీ మటుకు మీకు, రోజుకు నాలుగైదు గంటలు, ఎన్నో సంవ త్సరాలు ఏకాగ్రత వహించిన తర్వాతనే, అంతా ప్రవాహంలా పొంగిపొరలింది. పట్టినపట్టు విడువకుండా ఉండటానికి నేనేమీ, శ్రీఅరవిందులను కాను. అంతటి ఆత్మబలంతో నేను జన్మించలేదు. కాబట్టి వివేకవంతమైన పని నాకు ఏమంటే, భగవంతుని నమ్మి

కుని ఉండటమే. కాని నాకు అలాటి నమ్మకమూ లేదు. మీరు, దిలీప్‌దా, అలాగే ప్రతివారూ ఏకాగ్రత వహించవలసి వచ్చినది. మరి నేనంత శ్రమపడలేను. కాబట్టి పెద్ద పెద్ద విషయాలు నా వశం కావు. మూడు, నాలుగు రోజులుగా, రెండు మూడు గంటలు ఏకాగ్రతతో కూర్చుని ఉన్నాకూడా, నా పని ఎక్కడ వేసిన గొంగళీ అక్కడే అనే పరిస్థితే. ఫలితం! దిగులు. ఎక్కడ ఉందీ దివ్యశక్తి?

ఇక యోగానికి సంబంధించి – నేను ఎంత ప్రగతి సాధించానో మీకు తెలుసు. మిమ్మలను తప్పు పట్టను. ధ్యానం చేయలేను; ప్రార్థన చేయలేను; ఆకాంక్షించలేను. ఇవి లేక నాకు ఏమైనాకానీ ఎలా సంప్రాప్తిస్తుంది? ఇవి ఎందుకు చేయవని మీరు నన్ను అడుగవచ్చు. నేను చేయగల్గితే, నాకీ యేడుపు, మిమ్మలను బాధపెట్టడం ఎందుకు? నా వశం కాకపోబట్టే, నాకీ అశాంతి, దుఃఖం. వాటి కోసం నాలో ప్రేరణ, ఆకాంక్ష లేకుండా మీరేమీ ఇవ్వరు కదా! వీటి కోసం ఎంతగా ఆకాంక్షిచాలో నాకు తెలుసు. అయినా ఫలితం లేదు. ఆకాంక్షించలేకపోయినపుడు ఆశించటం దేనికి?

ఒకోసారి ఎందుకీ బుర్ర పాడుచేసుకోవటం – హాయిగా తిను, త్రాగు, ఆనందంగా ఉండు; ఆలోచన, ఆందోళనా వద్దు, తింటూ, సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ పుస్తకాలు చదువుకుంటూ, కాలక్షేపం చేస్తూంటే సరిపోదా – అనిపిస్తుంది. కాని నా వశం కాదది. నాకిది శాంతి నివ్వదు. ఇది కొంతమంది విషయంలో బాగానే ఉంటుంది. అనిల్‌కుమార్ సంగతే చూడండి. అతనిని తప్పు పట్టడం కాదు. తెల్లవార్లూ నవలలు చదువుతూ అలా కాలక్షేపం చేస్తాడు. అతనికది ఎలా సాధ్యం? అతనిలో ఏదో ఉంది. నేనూ అలా చేయగల్గితే ఎంత బాగుండును! అయినా, ఆ విధంగా సాధనలో పురోగతి ఎలా సాధ్యపడుతుంది? మీరు చెప్పినట్లు, వ్యక్తిగతమైన కృషి తప్పనిసరి – మీ అనుగ్రహం అందుకునేదాకా. తర్వాతా? ఏమో? ఏమౌతుందో ఆ భగవంతునికే తెలియాలి. పోతే – ఆ రకమైన కృషి, సామర్థ్యము, ఇచ్ఛ నాకు

అవగతం కావటం లేదు. మరి నేను దేనిపై ఆధారపడి ఆశిం చాలి? నేనైతే ప్రయత్నించలేను; మీరైతే సహకారం అందిస్తారనే నమ్మకం లేదు. అందుకే నాకీ ఆందోళన, అపనమ్మకం. ఏ ఘన కార్యానికీ నేను పనికిరాను.

మనసులోనికి చొచ్చుకొనిపోయి, అంతరంగాన్ని స్పృసించే సమాధానం ఇవ్వండి. సమాధానం మాత్రమే. అంతకు మించి ఏమీ ఆశించను.

శ్రీఅరవిందులు: ఈ వేళ నన్ను చాలా దుఃఖాలే ముట్టడిం చాయి. ఒక్కొక్కటే పరిష్కరించటానికి సమయం చాలదు. నాకు అర్థం అయినంతవరకు నీ వాదం ఇది. "దైవమే అంతా చేస్తుంద నేది నేను నమ్మను. నిష్ప్రయోజనమైనదే అయినా కానీ బలమైన నా కృషివలననే నేను కవిత్వం వ్రాసినా, కవిగా రూపొందినా కూడా" – అంతే కదూ? బాగుంది. అద్భుతంగా ఉంది. ఇది ఇంతకుపూర్వం విననిది. మొదటినుంచి మానవచరిత్రలో వింటు న్నది ఏమంటే, పద్యాలు అల్లటం నేర్పవచ్చు. లేదా తనకు తానుగా నేర్చుకోవచ్చు. కాని కవి పుడతాడు. తయారు కాబడడు – a poet is born, not made – ఈ లోకోక్తి యుగయుగాలుగా విని పిస్తూన్నట్టిదే. సాహిత్య, చారిత్రక వాస్తవాలు కూడా ఈ లోకో క్తినే బలపరుస్తున్నాయి. కాకపోతే, మనం పాండిచేరిలో కవు లను ఉత్పత్తి చేయటం కాక, వారికి జన్మనిస్తున్నాము. అదీ, భౌతికంగా కాక, ఆధ్యాత్మికంగా. ఎన్నో విజయవంతమైన దృష్టాంతాలు మనకు ఇక్కడ ఉన్నాయి. ఘనమైన తమరు కూడా అందులో ఉన్నారు. అలా కాకపోతే నిన్ను పనికిమాలిన నిరాశాపూరితుడైన దుఃఖితుడు – అని అనుకోవాలా? ఇక్కడ రెండు సిద్ధాంతాలు ఉన్నవి. ఒకటి దివ్యశక్తి పనిచేయడంవలన జరిగినది. రెండోది – స్వకీయమైన శక్త్యావేశాలతో కూడిన దుష్క రమైన కృషివలవ – ఈ రెండో వాదం ప్రకారమే, మున్నెన్నడు కని, విని యెరుగని రీతిలో నీవు కవి కాగలిగితే, ఇప్పుడు ఈ హీనమైన ఆత్మన్యూనతా మహమ్మారి రోగం ఎందుకు నీకు? స్వయంకృషితో కవిత్వం వ్రాస్తే హర్షించి 'శహభాష్' అని అభి

నందించవలసినదే. ఇది సాధించిన, నీ కృషి ఇక ముందు సాధించలేనిది అంటూ ఏముంటుంది? ఎన్నో అద్భుతాలు సాధించవచ్చు కదా! బ్రహ్మాండమైన ఆత్మవిశ్వాసం నీలో ఉండి ఉండాలి. లేదా – దివ్యశక్తివల్ల ఇది సిద్ధించింది అనుకున్నా కూడా – నా దృఢ విశ్వాసం అదే – దానికీ అసాధ్యమైనదేదీ ఉండదు కదా? ఏ రకంగా చూచినా కావల్సినది బ్రహ్మాండమైన విశ్వాసం. ఏది ఏమైనా కానీ – ఇక్కడ ఆనందసంకీర్తనమే! దుఃఖపడటానికేమీ లేదు. ఆనందించు.

అది సరే కాని – నేను కొన్ని సం॥ ల పాటు నిత్యము నాల్గైదు గంటలు ఏకాగ్రత పాటించాను అన్నావు. అదేమిటి? ఏకాగ్రత అంటే కష్టపడి ధ్యానంలో నిమగ్నమవటమే అయితే – అలాటి దెన్నడూ జరగలేదే! నేను చేసినది రోజుకు నాలుగైదు గంటలు ప్రాణాయామం. అది పూర్తిగా వేరే సంగతి. నీవేదో ప్రవాహం (flow) అన్నావు చూడు. అది – నేను ప్రాణాయామం చేస్తూన్నపుడు కవితాధార పొంగిపొరలింది. మరి తర్వాత లేదు. ప్రాణాయమం ఆపివేశాక చాలాకాలం నేనేమి చేయలేదు. ఏమి చేయాలో తెలియలేదు. నా కృషి సఫలం కాకపోగా దృష్టి ఎటు సారించాలో తెలియరాలేదు. అనుభవాల ప్రవాహం మాత్రం కొన్ని సంవత్సరాల తర్వాత ఉప్పొంగింది. అది సంవత్సరాల తరబడి చేసిన ప్రాణాయమం, ఏకాగ్రతల ఫలితంగా కాదు. చాలా సులువుగా in a ridiculously easy way జరిగింది. గురుప్రభావం వల్లనా – అంటే – మరీ అదీ కాదు. ఎందుకంటే – ఆ గురువే అది చూసి విస్తుపోయాడు. లేక by the grace of the eternal Brahman – తర్వాత మహాకాళి, కృష్ణ – కృపవలన – అందుచేత don't try to turn me into an argument against the Divine – ఆ ప్రయత్నం పూర్తిగా నిష్ప్రయోజనం.

మరి ఇది ఇక్కడితో ముగిస్తాను. లేకుంటే 12 గం॥ ల వరకూ ప్రణామ కార్యక్రమం ఉండదు. నీలో ఉన్న దుఃఖితుని వెళ్లగొట్టు. ఇంకా వ్రాయవలసినది ఏదైనా ఉంటే అది తర్వాత.

ఏదో దూకుడుగా, హడావిడిగా వ్రాశాను. లోపాలు ఉండవని ఆశిస్తాను.

జనవరి 20, 1936

నిరోద్: అయ్యో, నాలోని 'దుఃఖితుని' మీకు పంపించివేస్తున్నాను. నా వ్యాఖ్యలను నాలోనే ఉంచుకుంటున్నాను. ఏదిఏమైనా నన్ను ఆవరించియున్న విషాదమేఘాలను చెదరకొట్టడంలో మీరు కృతకృత్యులయారు.

శ్రీఅరవిందులు: To continue – నీకు నీలో ఏ శక్తీ అనుభావ్యం కానంత మాత్రాన అది లేకపోవటం అనేది నిజం కాదు. ఆవిరియంత్రాన్ని నడిపే శక్తి, ఆవిరియొక్క ఉనికి ఆ యంత్రానికి తెలియదు కదా! అంతమాత్రాన ఆ శక్తి అక్కడ లేకుండా పోదు. మనిషి ఆవిరియంత్రం కాదు. కాని అంతకంటే నయమే. పైపైన బుడగలువలె స్పందనల కదలికలు తెలుస్తాయి. కాకపోతే తనను కదలించే అవచేతన, అతిచేతన శక్తుల చైతన్యం తనకేమాత్రము ఉండదు. (ఈ నిజాన్ని ఆధునిక మానసిక విజ్ఞానశాస్త్రం ధృవపర్చినదే. ఇది నిమ్నస్థాయి శక్తులకే పరిమితము. ఉన్నతస్థాయి శక్తులు దీనికి అందవు. నీ తార్కికబుద్ధి ప్రయోజకత్వంతో నిరసనభావం చూపకు) మనిషి బాహ్యఫలితాలకే తెలివితక్కువగా కిచకిచమంటాడు. ఇదే తన ఉన్నత స్వభావ లక్షణం అనుకుంటాడు. నిజానికి తన ఉన్నతస్వభావంయొక్క (his noble self) బాహ్యమానస మెరమెరలు వెనుక ఎక్కడో అంతర్నిహితంగా ఉంటాయి. ప్రాణికస్వభావ ఉద్రేకాల, సంవేదనల అనిశ్చిత విశ్వాసాల ముసుగులో దాగి ఉంటాయి. నీ వాదం పూర్తిగా అసందర్భము, పనికిమాలినది. మనయొక్క ఆదర్శం అంతర్నిగూఢశక్తులను వెలికితీయడం, అవి అలా అలా పైపై మెరుపులులా అప్పుడప్పుడు వెనక నుంచి కనపడి మాయమవటం కాదు. అవి నిరంతరాయంగా వెల్లువగా ప్రవహించాలి. దీని కోసం ముందే ఎదురుచూడటం దురహంకారంతో కూడిన కామనయే కాగలదు. ఇది అసహనంతో కూడిన అజ్ఞానాన్ని, అనుభవరాహిత్యాన్ని వ్యక్తంచేస్తుంది. ప్రారంభంలో బొట్లు, బొట్లుగా కనిపించినా, అది

మున్ముందు రాబోయే కుంభవృష్టికి సూచనగా తెలుసుకోవాలి. ఒకటి రెండు పర్యాయములు ఏదో శక్తి ఆవహించి, నాలో కవి తను ఉద్భవింపచేసినదని నీవు అంగీకరించావు. నీలో అప్పుడూ, ఇప్పుడూ శక్తి ఒకటి ఉన్నదనటానికిది నిరూపణ. ఇది చాలు నీలో మిగిలి ఉన్న దుఃఖితుని తునాతునకలుగా చెదరగొట్టి పార వేయటానికి. ఇదీ నీకు అనుభూతి కాకుండా నిరోధించేది నీ sweating Herculean labour. ఓరిమితో ముందుకు సాగితే, చుక్కలుచుక్కలుగా సంప్రాప్తమయే అనుగ్రహాలబ్ధి ప్రవాహంగా పొంగుతుంది. అందుకు అర్హత పొందాలి. అంతవరకు ఓరిమితో నిరీక్షించాలి. యోగంలో అనుభవాలు ముందు, వాచవి (fortaste) గానే అనుభూతి కలిగిస్తాయి – ఒక భవిష్యద్వాగ్దానంలా స్వభావం పరిణత చెంది సంసిద్ధమైనపుడు సఫలత చేకూరుతుంది. యోగు లకీ ఇంద్రియజ్ఞానసంవేదనలు, దివ్య ఆనంద అనుభూతులు తెలి సినవే. నీ జలగపట్టు అక్కర్లేదు. అంటిపెట్టుకుని ఉంటే చాలు. నీవు శ్రీఅరవిందులవు కావు (అయినా ఔనని ఎవరన్నారు?) అన్న సత్యము, అసందర్భము. నైరాశ్యాన్ని వదల్చుకొని దానినే అలా పట్టుకొని ఉండకుండా – తమ ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వవికసనంలో సద్భావపూరితంగా ఉండాలి.

మిగిలినదంతా, తమోగుణప్రధాన 'అహం' యొక్క దిక్కు మాలిన చెత్త. రజోగుణ ప్రధానమైన అహం: "అబ్బ! నేనెంత సాటిలేని దివ్యోన్నతశక్తివంతుడను" అని గగ్గోలు పెడుతుంది. మరి తమోగుణ ప్రధానమైన 'అహం' "నేనెంతటి హీనమైన, పని కిమాలిన, చేతగాని దురదృష్టవంతుడను; నా అంతటి వ్యర్థుడు మరొకడు ఉండడు – మిగిలినవాళ్లు అందరూ – అరవిందులు, దిలీపులు, అనిల్‌కుమార్‌లు – అనితరసాధ్యమైన శక్తివంతులు. మరి నేనో! నేనో!" అని కీచుకంఠంతో మూల్గుతుంది. ఇదీ నీ వరస. ఈ తామసికమైన అహంకారమే రకరకాలుగా నీకు దుఃఖాన్ని కలుగచేస్తూ ఉన్నది. ఇదెందుకూ అక్కరకు రాదు. సుఖోపభోగంగా అనుభవించే బద్ధకం, నిరుత్సాహం, నిరాశ – జడమైన భౌతిక, చైతన్య ఊబిలా దిగపడిపోవటానికి ఇదంతా

ఒక నెపం. ఇదొక నమునా (specimen) ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క specimen మరేమి చేయాలి? చేతనైతే బయటపడే ప్రయత్నం చెయ్యి. లేదూ – తాళ్లతో నిన్ను పైకి లేవనెత్తేవరకు వేచి ఉండు. భగవదనుగ్రహం సంప్రాప్తిస్తే ఏమైనా జరుగవచ్చు. ఇది అంతా, నీ బుద్ధిని కలవరపరుస్తుంది. నేను అనర్హుడను అనుకుంటావు. ఇదంతా నీ ఊహ. చెప్పాలంటే – ఎవరు మాత్రం అర్హులు? అర్హత, అనర్హతలు బాహ్యప్రకృతికి సంబంధించిన మాటలు. (ఆధ్యాత్మిక విషయాలకు సంబంధించినంతవరకు). కాని, లోన ఉన్నది ఒక అంతరాత్మ. ఊర్ధ్వంలో దైవకృప ఉన్నది. ఇదీ నీకు తెలినది లేక తెలియవలసినది. తెలిసినా తెలియకపోయినా ఈ మార్గంలో తడ పడినావు (stumbled). కాబట్టి జ్ఞానోదయమయేదాకా వేచి ఉండ టమే. అస్తు (amen)

జనవరి 21, 1936

*

నిరోద్: గొప్ప ఉత్తేజకరమైన ఒక సూత్రాన్ని మీ లేఖలో కను గొన్నాను – అంతరంగంలో ఆత్మ, పైన దివ్యానుగ్రహం – నీవు తెలుసుకున్నది లేక తెలుసుకోవలసినది, ఇదియే. నిజంగా అంతా ఇంతేనా?

శ్రీఅరవిందులు: అవును. ఆధ్యాత్మికజీవనాన్ని అభిలషిం చేవారికి ఇది చాలును.

నిరోద్: కేవలం అంటిపెట్టుకొని వదలకుండా ఉండటం వల్ల లేక అంతరంగంలో ఆత్మ ఉండటంవల్ల – అనుగ్రహదశ 'a state of grace' ను చేరుకోగలమా?

శ్రీఅరవిందులు: చేరుకోగలరు. చాలామంది విషయంలో ఇది జరిగింది.

నిరోద్: అందరిలోను ఆత్మ ఉన్నది. అందరికీ పైన దివ్య కృప ఉండనే ఉన్నది. అయినప్పటికీ చాలమంది దైవానికి విము ఖులై ఉంటారు – ఎందుకని?

రజోగుణ ప్రధానమైన అహంకారము, దురాశ, స్వాతిశయం – వలన. దైవానుగ్రహంపైనకాక, తమ స్వకీయమైన కృషిపట్లనే ఎక్కువ నమ్మకం కలిగి ఉండుటవలన –

నిరోద్: దైవకృపయే అంతా చేస్తుందని నేనెన్నడూ విన లేదు. ఒకవేళ అలాగే జరుగుతే, అతను గతజన్మలో సాధన చేయ లేదనేది ఎలా తెలుసుకోవటం? ఇది మీరు కాదంటారా?

శ్రీఅరవిందులు: ఆధ్యాత్మికచరిత్రలో ఎన్నో దృష్టాంతాలు నీకు చూపగలను – అందరికీ తెలిసిన Jagai Madhai మొదలు కొని – రెండూ రెండూ నాలుగు అని విశ్వసించని బుద్ధికి ఏమి చెప్పినా ఉపయోగం లేదు. నీవు అంగీకరించలేవు; అంతే కదూ?

నిరోద్: కేవలం అంటిపెట్టుకుని ఉన్నా కూడా సరిపోదు. అలాగే కనుక అయితే మన ఆశ్రమంలో పిల్లి Bushy కి అవ కాశం ఎక్కువ ఉంటుంది.

శ్రీఅరవిందులు: అవును. ఆమెకి (పిల్లి) ఉన్నది – మలి జీవితంలో క్రొత్త ఉన్నతశ్రేణి పుట్టుకకి అవకాశం –

నిరోద్: సాధనలో బ్రహ్మాండమైన కృషి Herculean effort కావలసి ఉంటుంది. కాబట్టి, దైవకృపపై ఎక్కువ నమ్మకం ఉంచలేకపోతున్నాను – షరతులు లేకుండా దైవకృప క్రిందికి దిగివచ్చేది కాదా?

శ్రీఅరవిందులు: షరతులపై ఇది ఆధారపడి ఉండదు. నిర పేక్షక అర్పణ (unconditional surrender) వేరుగా ఉంటుంది.

నిరోద్: రామకృష్ణుని, మార్జాల కిశోరం మాదిరి సాధ కుడైనా, నిశ్చయాత్మకమైన అర్పణ కావించుకోవలసివాడే. కాక పోతే మిగిలిన సత్వము అంతా ఒదిగి ఉండేలా వశపర్చుకోవాలి. కాని ఇది ఈ భూమి మీద కష్టాతికష్టమైంది అని మనవి చేస్తు న్నాను, సార్.

శ్రీఅరవిందులు: మార్జాలకిశోరము అలాటిదని నేనెన్నడూ వినలేదే! అదే నిజమైతే, అది మార్జాల కిశోరము కానే కాదు. He is the baby monkey trying to become a baby cat who does that. ఆధ్యాత్మికజ్ఞానంలో నీవు రామకృష్ణుని, నన్నూ కూడా

మించిపోయినట్లున్నావు. మరి అలాటప్పుడు సవినయంగా తల వంచుకుని అల్పజ్ఞానులవైపు దృష్టి మరల్చుకుంటాను.

నిరోద్: ఒక్క దెబ్బతో ఎవరైనా మార్జాలకిశోర (న్యాయం లాటి) అర్పణ కలిగి ఉండి ఉంటే, అది అతని గతజన్మయొక్క అసంపూర్ణ వక్రరేఖ, ఇపుడు పరిపూర్ణమైనందువలననే.

శ్రీఅరవిందులు: జయహో! సర్వజ్ఞ ఋషీ.! మా గతజీవితాల గురించి, అంతా మాకు వివరించు.

నిరోద్: అంతరాత్మ జడత్వంలో ఉండక నా దివ్యకృపానాధుని ఆవాహనం చేయాలంటే, నాలో అంతటి ఆకాంక్ష ఎక్కడిదీ? నా ఆధ్యాత్మిక కవితాసౌధాల నిర్మాణాలు నాలోని అల్పమైన స్వల్పకాలిక దివ్యానంద క్షణాలు ఆలంబనంగా మీరు నిర్మాణం చేయతలచుకుంటే నేను ఏమి అనాలి?

శ్రీఅరవిందులు: ఏమీ అనకపోవటమే మేలు. It will sound less foolish.

నిరోద్: మిమ్ములను దైవానికి వ్యతిరేకంగా వాదించటానికి నియోగించవద్దని నన్ను మీరు తరుచు హెచ్చరిక చేసేవారు. అయితే మీ సాధనయొక్క చరిత్ర మీ మాటలలోనే – ఏమిటి? బ్రహ్మాండమైన ప్రాణాయామ సాధన, ఏకాగ్రత తర్వాత దైవకృప the Grace of Brahman – కోసం ఏండ్ల తరపడి నిరీక్షణ. అయినా కూడా దైవకృపను కీర్తించటంలో మీరు పంచముఖులే!

శ్రీఅరవిందులు: ఎంతటి మందమతివి? కావాలని విషయాలను వక్రీకరిస్తూంటే నీకేమి చెప్పి ప్రయోజనం? ప్రాణాయామం వల్ల ఆధ్యాత్మిక సాధనలో నాకు ఎలాటి ప్రయోజనం కలుగలేదని నేను చాలా స్పష్టంగానే చెప్పాను. అదెప్పుడో మానివేశాను. సాధన అంటూ ఏమీ లేకుండానే నేనొక దారి కోసం అన్వేషిస్తూ ఉంటే, బ్రహ్మన్ అనుభవం నాకు కలిగింది. అంతుకు ముందు చేసిన ప్రయత్నాలన్నీ విఫలమైనాకే ఇది జరిగింది. ఎంతోమంది యోగులకు దీర్ఘకాల యోగానంతరం లభ్యమయేది నాకు మూడు రోజులలోనే సిద్ధించింది. అందుకు చేసిన పెద్ద ప్రయత్నమూ లేదు; కావాలని కోరనూలేదు. లేలే కూడా ఎంతో ఆశ్చర్యపోయాడు.

ఆయన నాకు వేరే ఏదో మార్గం చూపించాలనుకున్నాడు. నీకు ఇవేమీ అర్థం అవుతాయి అని అనుకోను. ఇక మరేమీ చెప్పను. నీ మందమతిని గురించి మాత్రము విచారిస్తూ ఉంటాను.

నిరోద్: తాళ్లు కోసం నిరీక్షించటం బాగానే ఉంది. కానీ ఈలోగా ఏమి జరుగుతుందో ఎవరికి యెరుక. యాత్రికుడు హిమవత్శృంగ అధిరోహణ ప్రయత్నంలో మార్గమధ్యంలో ఏ అడవులలోనో ప్రాణాలు కోల్పోడా?

శ్రీఅరవిందులు: అడవుల పాలైపోయి, హిమాలయాలను ఎవరు అధిరోహించమన్నారు? నేను చెప్పినదానికి, దీనికి, ఏమిటి సంబంధం? Herculean effort కావాలని నేను అనలేదే?

నిరోద్: సాధనలో విఫలులై వెళ్లిపోయిన దృష్టాంతాలు నాకు జ్ఞాపకం ఉన్నాయి. దైవం ఇక్కడ పెద్దగా ఏమీ చేయలేకపోయింది. కారణం? వ్యక్తియొక్క ఇచ్ఛకి ప్రతికూలంగా – అంటే ఆకాంక్ష, నిరాకరణ, అర్పణలు లేకుండా – వారు ఏమి చేయటానికి ప్రతిపాదించ లేదు – భగవదనుగ్రహాన్ని అభిలషించేందుకు ముందు ఇవి ఉండాలని.

శ్రీఅరవిందులు: ఇంకా దీని అర్థం – దైవకృప కోసం కూడా వేచి ఉండాలని. దైవోపహతుడై, దురహంకారంతో దైవ కృప అపేక్షించకపోయినపుడు, అనుగ్రహం చూపవలసిన బాధ్యత దైవానికి ఉండదు.

మే 1, 1936

*

నిరోద్: ఇక్కడ ఎవ్వరైనా ఏదైనా సాధిస్తున్నారా అని నాకు ఒక్కొక్కప్పుడు సంశయం కలుగుతూ ఉంటుంది. ఎవ్వరైనా దైవత్వాన్ని సాధించారా? దైవత్వం అంటే ఏమిటని మళ్లీ దయచేసి నన్ను అడగకండి. ఈ విషయాలు వివరించటం కష్టం.

శ్రీఅరవిందులు: ఎందుకు అడగకూడదు? వేదాంతసాధనయే నీ అభిప్రాయమైతే చాలమంది అది సాధించారు. అలాగే భక్తిసాధన కూడా. సాధన అనుభవాలు గురించి నాకు వచ్చిన ఉత్తరాలు ప్రచురిస్తే ప్రజలు ఆశ్చర్యపోతారు. ఆశ్రమం అంతా

గొప్ప యోగులతో నిండి ఉన్నదని భావిస్తారు. వైఫల్యాలు, ప్రతి కూల దాడులు, నిరాశలు – వీటి గురించి, యోగాన్ని గురించిన అవగాహన ఏమాత్రం ఉన్నవారు కూడా పెద్దగా పట్టించుకోరు. యోగుల విషయంలో ఇది సాధారణమేనని వారికి తెలుసు. వైఫ ల్యాలు మనకు గురువులే అవుతని. ఆశ్రమానికి ఆవల పొందిన సిద్ధులు అనుకున్నవి, ఇక్కడ ప్రారంభాలు మాత్రమే! చైత్యపురుష ఆధ్యాత్మిక, చివరకు, అతిమానస రూపాంతరీకరణము – ఇవి ఇక్కడ జరిగే పరిశోధనలు. మిగిలిన ఆధ్యాత్మిక కార్యక్రమాల కంటె ఇవి చాలా కష్టతరం.

నిరోద్: 'క' ఇక్కడ బాధపడుతూ ఉండేవాడు. తాను ఎనిమిది సంవత్సరాలుగా ఇక్కడ ఉంటూ ఉన్నా ఇంతవరకు ప్రశాంతతకు నోచుకోలేకపోయాడు. ఏ కాస్త ఆనందమైనా కలు గుతే అది సాహిత్యసృష్టి వలన పొందే ఆనందమే. ఆయన మాట లలోనే: "నేను అందుకోసం ఇక్కడికి రాలేదు. ఇది నాకు బయట ఎక్కడైనా పుష్కలంగా లభ్యమయేదే. శ్రీఅరవిందులకీ విషయం మొరపెట్టుకుంటే, ఇంకా వ్రాయి, వ్రాయి అంటారు. కాని భగవం తుడా! ఈ వ్రాతల వలన నేను పొందగలిగేది ఏమిటి? ఇంకా సంగీతం ద్వారా అయితే అర్పణ చేసుకుంటున్నాను, work offe-ring చేసుకోగల్గుతున్నాను, అనే భావన కలుగుతుంది నాకు."

శ్రీఅరవిందులు: ఔత్సాహిక యోగులారా! పరిచయాత్మక మైన సన్నద్ధతకి, ఆత్మపరిశుద్ధతకి, 8, 9, 10 అని సంవత్సరాలు లెక్కపెట్టడం సరికాదు. సరిపోదు కూడా. అదియే 'క' యొక్క దుఃఖకారణం. ఒక్క దౌడులో స్వర్గాన్ని జయించడం అతని వశమా? దానికి ఒక్కటే మార్గము. అది పరిపూర్ణ అహంకార పరిత్యాగము. దానిని అతను తిరస్కరించాడు. తనకది వశం కాలేదు కూడా. పరుగుతో సాధించకలేకపోగా – జపమూ, తపము, పూజలతో కుస్తీపడుతూ, ఖిన్నుడై మూల్గుతున్నాడు. "ఇదెప్పుడు సాధ్యమౌతుంది? ఎప్పుడు? ఎప్పుడు? ఎందుకిది ఇంకా సాధ్యప డటం లేదు?" – అని ఇది అలా సాధ్యపడేది కాదు. ఎన్నటికీ కాదు. ఇది పద్ధతి కానే కాదు.

అయినా, అతడు అర్హత పొందేవరకు తన అహాన్ని వద ల్చుకుంటానని నాకు మాట ఇచ్చాడు. అతనిలోని అవచేతన మొండిపట్టుతో అసందర్భంగా, వక్రకక్ష్యలో మార్పులేకుండా సంచ రిస్తూ బలంగా పనిచేస్తోంది.

మే 19, 1936

అనువాదం: కర్రా వెంకటేశ్వర్లు

దైవానుగ్రహం అంటే?

దైవానుగ్రహం అన్నది పరిశోధించి, నిర్వచించేది కాదు. అది ఒక వాస్తవమైన ఆధ్యాత్మిక అనుభూతి.

*

అప్పటికప్పుడు జీవునిలో అసంకల్పితంగా, అకస్మాత్తుగా పెల్లు బికే దివ్యచేతనానుభూతి. – శ్రీఅరవిందులు

*

మౌలికంగా దివ్యప్రేమ నిరంతరము జోక్యం కలుగచేసుకునే దివ్యకృపగా ప్రకటితం కాబడుతుంది. ఒక శక్తిగా ఉపశమనం కల్గించే మధుర స్పందనగా, సర్వవ్యాపకమై ఉంటుంది.

*

దైవకృప (grace) అవగాహనకు అందని కారుణ్య వ్యక్తీకరణ (clear-seeing kindness).

*

సాధింపబడవలసిన లక్ష్యము వైపుగా నిన్ను ప్రచోదింపచేసే దివ్య కృప. నీ పరిమితబుద్ధితో దానిని అంచనా వెయ్యాలని చూడకు. అది అసాధ్యమైనది. మానవమేధస్సుకు అందనిది.

దైవానికి నీవు ఎంత చేరువగా ఉంటే, అంతగా, నీవు, ఆయనయొక్క అపరిమిత దివ్యకృపాసాగరంలో, తలమునకలుగా ఉంటావు.

కొన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితులలో వున్నప్పుడు, కొన్ని ప్రత్యేక సంఘటనలు జరిగినప్పుడు, అది నీకు ప్రతికూలమో, అనుకూలమో అవుతాయి. విషయాలు చిన్నవైనా, పెద్దవైనా కావచ్చు. ప్రతికూల పరిస్థితులలో "అయ్యో! యిలా జరిగిందేమిటి? ఇలా కాక, అలా జరిగితే బాగుండును కదా! అలా కాక, యిలా జరిగితే బాగుండును కదా!" అని పరిపరివిధాల విచారిస్తావు. కొన్నేళ్ళు గడచిన తరువాత ఆ విషయాన్ని మళ్ళీ తరచిచూస్తే, నువ్వనుకున్నట్టు జరిగినట్టయితే యెంత నష్టపోయి వుందువో, నువ్వే గ్రహిస్తాయి. ఆ గ్రహింపు కలిగిన వెంటనే ఆశ్చర్యంతో అవాక్కయిపోతావు. ఆ తరువాత నెమ్మదిగా నీలో నువ్వే నవ్వుకుంటావు. చివరికి ఏమాత్రం వివేకం ఉన్నా అనుకుంటావు "ఆహా! నిజంగా దైవానుగ్రహం యెవరికీ అంతుపట్టనిది కదా!" – అని.

ఈలాటి సంఘటనలు పలుమార్లు నీకు సంభవించినపుడు – మనిషి ఎంత గ్రుడ్డివాడైనా, విషయాలు ఎంత వక్రంగా అగుపించినా, – దివ్యకృప ఎల్లవేళాల అక్కడ పనిచేస్తూనే ఉంటుందని, ఎపుడు ఏ పరిస్థితిలో ఏది జరిగినా అప్పుడు ఆ పరిస్థితిలో అదే అత్యుత్తమమైనదని నీవు గ్రహిస్తావు. అల్పబుద్ధివల్లనో, పక్షపాతధోరణివల్లనో విచక్షణాజ్ఞానం అప్పుడు కోల్పోవచ్చు.

*

ఏదైనా తారతమ్యం వచ్చినప్పుడుతప్ప మనిషి మేధస్సు దీనిని అర్థం చేసుకోలేదు. ఎందరి నుంచో, తాము ప్రమాదాల నుంచి కాపాడబడినందులకు, ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ నాకు యెన్నో వుత్తరాలు వస్తూ వుంటాయి. కాని, యే ఆపదా రానందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేసేవారు చాలా అరుదు. ఏదైనా ప్రమాదం లేక ఆపద కలిగినప్పుడు సంభవించినప్పుడు తప్ప జనాలకి దైవకృప గుర్తుకు రాదు. ఏ ఆపదా లేకుండా జీవితం సాఫీగా సాగిపోయినప్పుడు, ప్రయాణాలు నిరాటంకంగా జరిగినప్పుడు అది అంతకుమించిన దైవకృప వల్లనే జరిగినది అని గ్రహించు. అదంతా అతిమామూలు విషయం అనుకుంటారు. జబ్బుపడి, త్వరగా కోలు

కోవడం భగవత్కృప అనుకుంటాం. అసలు జబ్బే రాకపోవడం భగవంతుని అపరిమిత కృప అని భావించం. అదే లోకంలో వింత.

*

ఆపదలనుంచి గట్టెక్కించడానికి ప్రతిక్షణం భగవంతుడి కృప మన వెన్నంటే వుంటుంది.

*

సర్వేశ్వరుని శక్తి అనంతం. మన విశ్వాసం అత్యల్పం. మనిషి స్వీకరించగలిగిన దానికంటే కూడా భగవత్కృప అపారమైనది.

*

భగవత్కృపతో అసాధ్యమన్న దేదీ ఉండదు.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: నడిమింటి విజయలక్ష్మి

అనుగ్రహమే అంతా సాధించగలిగితే ఇంక తపస్సు ఎందుకు?

ఈ ప్రశ్నకి ఖచ్చితమైన సమాధానమివ్వలేం. ఎందుకంటే అనుగ్రహమూ, తపస్సు – రెండూ కూడా సత్యమనే నాణేనికి బొమ్మ బొరుసుల్లాటివి. భగవదనుగ్రహం లేకుండా ఏదీ జరగదు కానీ, ఆ అనుగ్రహం సంపూర్ణంగా ప్రకటితం కావడానికి సాధకుడు సంసిద్ధంగా వుండాలి మరి. అంతా భగవదనుగ్రహం మీదే ఆధారపడి జరిగేట్లయితే, ఇంక మనిషి కేవలం కీలుబొమ్మే – అప్పుడింక సాధన ఆవశ్యకత ఉండదు. ఎలాటి నియమనిబంధనలూ వుండవు – అంటే విశ్వమే వుండదు. ఇంక వుండేదల్లా కేవలం ఆ భగవంతుడు – ఆయన లీలలే! ఒక రకంగా చూస్తే చివరికి విశ్వంలో జరిగేదంతా ఆయన ఇచ్ఛే అనవచ్చు, కానీ అది జరిగే విధానం – ప్రకటితమయే విధానం – మనుష్యుల ద్వారా, ప్రకృతినియమాలకి లోబడి వుండే శక్తుల ద్వారా. అప్పుడప్పుడు, అత్యవసర పరిస్థితుల్లోనో – ప్రత్యేక సమయాల్లోనో ఆ భగవం

తుడు సూటిగా జోక్యం చేసుకోవడం జరుగుతుంది – కానీ ఇది చాలా అరుదుగా, అసాధరణంగా తప్ప సాధారణంగా జరిగేది కాదు.

*

తపస్సు గురించి బ్రహ్మానంద చెప్పింది నిజమే. ఎవరైతే శ్రమించడానికీ, తపస్సు చేయడానికీ, మనసునీ, శరీరాన్నీ అదుపులో పెట్టుకోడానికీ సిద్ధపడరో, వాళ్లు గొప్ప ఆధ్యాత్మిక ప్రగతిని సాధించలేరు. ఎందుకంటే, మనసు, ప్రాణికశక్తీ కూడా సాధకుడిని అనేక మార్గాలలో ప్రలోభపెట్టీ, మోసగించీ, ఏదోలా తమ ఆధిపత్యాన్ని కొనసాగించాలని చూస్తాయి. వాటి ఇష్టాఇష్టాలకీ దాసుడిని చేసి, తాము సాధకుడికి దాసులు అయి, ఆత్మజ్ఞానానికీ, దివ్యజ్ఞానానికీ తోడ్పడే సాధనాలుగా పని చేయాల్సిన సమయాన్ని ఇంకా ఇంకా వాయిదా వేస్తాయి.

ఒక్కోసారి భగవదనుగ్రహం సాధకుడి అర్హతకి మించిందిగా అనిపించవచ్చు. ఒక్కోసారి నిజంగా అలాగే వుండొచ్చు కూడా. కానీ ఒకటి నిజం – ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ భగవదనుగ్రహాన్ని మనం ఒక హక్కుగా సాధించలేము. హక్కుగా సాధించేదే అయితే, అది అనుగ్రహమే కాదు. పిలవగానే పలికేది కాదు అది. మనకి ఆ హక్కు కూడా లేదు. నేను గమనించేదమిటంటే, ఆ దివ్యానుగ్రహం ప్రకటితమయ్యే ముందు, పైకి కనబడని ప్రయత్నం ఎంతో ఉంటుంది. ఆ అనుగ్రహం కలిగాక కూడా మానవ యత్నం ఆగకూడదు. ఆ లభించినదాన్ని పదిలంగా వుంచుకుని, తెలుసుకోవలసినవి తెలుసుకోవడం, ఇంకా – సిద్ధి పొందేవరకు సాధించవలసిన ప్రతి అడుగులోనూ తపస్సే అవసరం. ఆ సిద్ధి పొందాక, అప్పుడు అంత శ్రమ అవసరం లేదు. ఎందుకంటే సంపూర్ణసిద్ధిలో స్థిరపడతాడు కనక. అందుకని సాధకుడికి ఏదో రూపంలో తపస్సు మాత్రం అనివార్యం.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు
అనువాదం: బి. వరలక్ష్మి

చైత్యాత్మ అంటే ఏమిటి?

చైత్యాత్మ (Soul) అనేది దైవంయొక్క విస్ఫులింగం. అది అభివ్య క్తమైన సత్తకు అతీతంగా గాక, అభివ్యక్తసత్త లోనికి దిగివచ్చి దాని పరిణామమునకు దోహపరుస్తూ నిలిచి వుంటుంది. అది దివ్యచేతన నుండి వేరుగా లేకుండానే ఇంకా రూపుదిద్దుకొనని శక్తిగా, అనేక సంభవ్యాలకు నెలవై పరిణామక్రమంలో వాటి కొక రూపము నిచ్చును. ఈ దివ్యాగ్నికణము అతినిమ్నస్థాయి నుండి, అత్యున్నతస్థాయి వరకుగల సకల జీవులలోనూ వుంది.

*

చైత్యాత్మ (Soul) దివ్యాత్మయొక్క అగ్నికణం. వ్యక్తి స్వభావ మును పరిణామక్రమంలో వెల్లడించే పరికరాలైన మనఃప్రాణదే హములకు ఆధారము. చాలామందిలో బాహ్యప్రకృతి క్రియల వెనుక చైత్యాత్మ దాగి వుంటుంది. అయితే ప్రాణికసత్తాచేత శరీరం నడుపబడుతున్నందువల్ల దానినే వారు అంతారత్మ అని పొరబడుతున్నారు. కానీ యీ ప్రాణికసత్తా మంచి – చెడు కోరి కలచే నడుపబడుతున్నది. ఇది కామనాత్మ. (desire-soul) అంతే తప్ప యదార్ధ సత్త కాదు. ఎప్పుడైతే యీ యదార్ధ చైత్యాత్మ ముందుగు వస్తుందో, అపుడది యీ పరికరాలను (మనఃప్రాణ శరీరములు) ప్రభావితం చేసి, వాటిని నడుపుతుందో, అపుడు మనిషి ప్రాణికకామనలనుండి బయటపడి దివ్యప్రకృతివైపుగా వికసించడం ప్రారంభమౌతాడు.

*

మానవునికి అగ్రభాగంలో ప్రాణికస్థాయి ఉద్వేగపూరిత హృదయం (the heart of the vital emotions) జాంతవికమైనదే అయినా వైవిధ్యంతో మరింతగా అభివృద్ధి పొంది ఉంటుంది. అది నిమ్నస్వభావము కలిగి వుంటుంది. అహంకారయుతంగా, పతనమైన ప్రాణికకామనలు, క్రోధములు, కోరికలు, తీవ్రమైన వాంఛలు, అల్పమైన ఆశలు, అత్యంత క్షుద్రమైన అల్పభావములు వంటి వాటికి యీ హృదయము వశవర్తియై వుంటుంది. అపుడది

పనికిమాలిన ప్రతిప్రేరణకు బానిసగా వుండి కామక్రోధాదులతో సంకీర్ణమైన ఉద్రేకపూరిత, క్షుద్రమైన నీచవికారాలతో ముట్టడిం పబడిన హృదయం మానవునిలో ఒక అసత్యపూరితమైన కామా త్మకు (a false souled desire) కారణమౌతున్నది. ఈ కామాత్మ మొరటైనది; మోసపూరితమై, ప్రమాదభరితంగా రూపొందుతుంది. అందుకే మానవునిలోని హేతుబుద్ధి దీనిని నమ్మకుండా అదుపులో వుంచాలని చూస్తుంది. కానీ వ్యక్తియొక్క వాస్తవమైన అంత రాత్మ ఇది కాదు. నిజమైన జీవాత్మ ఒక అగోచరమైన, ప్రకాశ మానమైన రహస్యగుహాయందు, సహజప్రవృత్తులకు అతీతంగా హృదయాంతరంగంలో నిగూఢంగా వుంటుంది. అది నిశ్చలము. నిశ్శబ్దమైన అంతరాలయము. ఇది అందరిలో ఉన్నా దీనిని ఎరి గినవారు దీని ప్రేరణను నేరుగా అనుభవించినవారు చాలా కొద్ది మందే వుంటారు. ఆ లోతులలో దైవానికి చెందిన ఒక చిన్న విస్ఫులింగం వుంది. ఇదే మన అజ్ఞానపూరిత సంకీర్ణ స్వభావా నికి కూడా ఆధారభూతం. దీని ద్వారానే చైత్యపురుషుడు పెరిగి రూపు సంతరించుకుంటాడు. – యదార్థమానవుడుగా రూపుదా ల్చిన అంతరాత్మగా ఈ చైత్యపురుషుడు క్రమంగా వికసించి హృదయస్పందనలు, దైవప్రేరణలు, కదలికలకు ప్రతిస్పందించి నపుడు యీ మానవుడు అధికాధికముగా అంతరాత్మలో జీవి స్తాడు. బాహ్యామైన ఉన్నత పశుత్వము పోయి, అపుడపుడు లిప్త కాలంపాటు తనలోని భగవంతుని దర్శనముల పట్ల సచేతనుడౌ తాడు. దైవం నుండి అందే ప్రేరణలకు స్పందించి తనలో తాను అగాధ తలాలలో జీవించినా, క్రమంగా విముక్తుడై ముసుగులు వీడి ఉపరితలానికి వచ్చి మనఃప్రాణశరీరాలకు కూడా తన దైవ ప్రేరణలను, దర్శన స్పర్శనాదులను అందించగలుగుతాడు. ఇదే పూర్ణయోగంలో ప్రముఖ ఘట్టం. అపుడే బయటి భౌతికజీవితంలో కూడా దివ్యత్వం ప్రతిష్ఠించడం ప్రారంభమౌతుంది.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: కొంగర భాస్కరరావు

సందేహం పని ఎప్పుడూ సందేహించటమే

అనుభవాలకి ద్వారం తెరు

మనిషి నిత్యశంకితుడు. తన సహజసిద్ధమైన అజ్ఞానానికి దండన ఇది అతనికి. సందేహం గురించి వ్రాయటం మొదలుపెట్టి నేనే 'సందేహం' లో పడ్డాను. ఎంత రాస్తే మాత్రం నిత్యశంకితునికి నమ్మకం కల్గించటం సాధ్యమౌతుంది. అరవై కాదు, ఆరువందలు కాదు, ఆరువేలపేజీలు వ్రాసి కూడా నమ్మించగలమా! సంశయం సంశయం కోసమే మరి! దాని పనే అది కదా.! నమ్మకం కుదిరినా కూడా పరిపూర్ణ సందేహనివృత్తి కలగటం అసాధ్యమే! సందేహానికి సాదరంగా సర్వసౌకర్యాలు అందించి, స్వీకరించే వానికి అది honest సత్యాన్వేషిగా భ్రమ కల్పిస్తుంది. నాయొక్క, ఇతరులయొక్క మానసిక అనుభవాల వలన నేనీ పాఠం నేర్చుకున్నాను. మరి సందేహం నుంచి నివృత్తి పొందటమెలా! సత్యాసత్యాలు ఆచూకీ తెలుసుకునే విచక్షణాజ్ఞానం ద్వారా. ఈ విచక్షణ సంరక్షణలో స్వేచ్ఛగా, ధైర్యంగా, అనుభవాలకి ద్వారం తెరవటమే మార్గం.

దైవము నిశ్చయంగా అనుభవైకవేద్యము

ఏది ఏమైనప్పటికి నేను వ్రాయటం ప్రారంభించాను. కాకపోతే సందేహంతో మాత్రం కాదు. దైవము భౌతిక దృగ్గోచర విషయము, ఇంద్రియగ్రాహ్యము అనే దృఢనిశ్చయంలో దైవాన్ని పొందవలెనని అభిలషిస్తూ మొదలుపెట్టాను. దైవము ఇంద్రియ సంవేద్యమానంగా, పదార్థప్రపంచంలో నిశ్చయంగా ఉన్నది. ఇది మానసిక ఆలోచనా పరిధికి లోబడినదిగాకాక, అనుభూతి గ్రాహ్యంగా మాత్రమే ఉంటుంది. దివ్య అస్తిత్వము, దివ్య ప్రశాంతత నీలో ఆవహింపబడాలి. అపుడు దివ్యానందలహరులు నీలో పొంగిపొరలుతవి. దివ్యశక్తి ఊపిరితో ప్రచోదింపబడతావు. దివ్య ప్రేమ నీలో వికసిస్తుంది. దివ్యజ్ఞానకాంతులు నిన్ను ముంచెత్తుతవి. ఆ దివ్య అస్తిత్వము నిన్ను పరివేష్టించి ఉన్నపుడు, అంతకు

ముందు ముసిరిన చీకట్లు, చీకాకులు – ఇవన్నీ ఆ దివ్యశక్తి అస్తిత్వంలో సంలీనమైపోతవి become part of the One Reality. ప్రకాశవంతమైన ఆలోచనాలోచనాలకు, అంతరేంద్రియాలకు ఆధ్యాత్మికస్పర్శకు, ప్రాణిక, భౌతిక ఇంద్రియ జ్ఞానసంవేదనలకు సహితము, సర్వత్రా, దైవమే అనుభవైకవేద్యమౌతుంది. అపుడిక సంశయమనేదే ఉండదు. వీచే గాలిని, ఆకాశంలో సూర్యుని, పగటి వెలుగుని సంశయించగలమా! భౌతిక అస్తిత్వాలు ఇంద్రియజ్ఞాన సంవేదనలుగా మనకి అనుభవంలోకి వస్తున్నాయి. అలానే దైవానుభూతి కూడా దృఢంగా, సంశయానికి ఆస్కారం లేకుండా, కలుగుతుంది.

ఆధ్యాత్మిక అనుభవాల శాశ్వతత్వము

ప్రాథమికమైన ఆధ్యాత్మికానుభవాలు శాశ్వతంగా నిలిచి ఉంటాయనుకోకు. ఏ కొద్దిమందికో అది సంభావ్యం. వారికైనాకూడా అనుభవతీవ్రత అలా ఉండిపోదు. చాలామందికి అనుభూతి కలుగుతుంది. తర్వాత సడలిపోతుంది. ఆ అనుభవాన్ని అలా నిలుపుకొని, పెంపుచేసుకుంటూ, శాశ్వతంగా ఉంచుకునేలా మానవ ఉపకరణాన్ని సంసిద్ధం చేసుకోవాలి. అలాగని దానిని సందేహించటం చాలా అవివేకం, గాలి అంతటా వీచటం లేదని, దాని ఉనికిని సందేహించం కదా! అలాగే రాత్రి అదృశ్యమైన సూర్యరశ్మి గురించి కూడా. వచ్చిన చిక్కేమిటంటే, సాధారణ మానవచైతన్యానికి, ఆధ్యాత్మిక అనుభూతి అసాధారణంగా కలుగుతుంది. ఈ మన సాధారణ చైతన్యం, ఆ అసాధారణ గాఢ దివ్యానుభవంతో సంసర్గం పొందటం కష్టమే. ఒక వేళ అనుభూతి కలిగినా అది అల్పమైన మానసిక, ప్రాణిక అనుభవాలతో సంకీర్ణమై పల్చపడిపోతుంది. ఒకవేళ ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసే ఆధ్యాత్మికానుభవం కల్గినా అది నిలపడదు. ఏది ఏమైనా, అనంతుని అవరోధించే బుద్ధిమాంద్యం భగ్నం చేసేందుకు ఏ కాస్తంత అవకాశం కల్పించి, చోటు ఇచ్చినా, అది తొందరగానో, ఆలశ్యంగానో విస్తరించి, అది శాశ్వతంగా అవరోధాన్ని నిరోధిస్తుంది.

మనసెప్పుడూ తన పరిమితులతో, పక్షపాతాలతో, అజ్ఞానసూత్ర ములతో జోక్యం కలుగచేసుకుంటూనే ఉంటుంది. హేతువు, దానియొక్క అనుమానప్రమాణాల విచారణలు మొదలైన ఇతర అజ్ఞాన సరంజామాతో దివ్యజ్ఞానం కోసం తడుములాడుతుంది. అలాటప్పుడు శాశ్వతస్థితితో కూడిన నిశ్చయాత్మక ఆధ్యాత్మిక అనుభవాలు సాధింపబడవు. క్రమానుగతంగా, ముందుకు సాగే చైతన్యమును నిశ్చలపర్చుకుని, నిలకడగా ఆధ్యాత్మిక అనుభవా లకు ఉన్మీలనం చెంది ఉన్నపుడే, ఈ ఉన్నత అంశాలు సాధ్య పడగలవు. ఆధ్యాత్మిక అనుభవాలు మానసికనిర్మాణాలు mental constructions కావు. ప్రాణికచలితచాలనాలసలే కావు. ఇవి సారభూతమైన అంశాలు. ఆలోచనకు అందనివి. మనసు భావిం చలేనివి. ఇవి వాస్తవ అస్తిత్వాలు. దృగ్విషయాంతర్గత ప్రధాన ప్రకృతిలో గుర్తించదగని, మార్పు చెందని మూలద్రవ్యాలు. సార భూతమైన పదార్థాలు – not mentally felt but felt in our underlying substance and essence. మనసు నిస్సందేహంగా అక్కడ కలుగచేసుకుంటుంది. కాకపోతే, అది దైవాన్ని మానసి కదృక్పథంతోను – దివ్యసత్యాన్ని – ఆలోచనల, నమ్మకాల, భావావేశాల పరిధిలోను అవలోకిస్తుంది. ఉన్నత దివ్యసత్యాన్ని ఈ విధంగా మానసికంగా అవగాహన చేసుకోవటం పూర్తిగా నిష్ప్రయోజనం కాకపోయినప్పటికీ, but it is concrete, intimate, and indubitable. మనసునకు నిశ్చయాత్మకత అనేది అందనిది. చేతకానిది. తాను నమ్మిన ప్రతి అంశాన్ని మనసు శంకిస్తుంది. దృఢపర్చిన దానిపై తిరిగి నిరాకరిస్తుంది. పట్టుపడుతుంది; కాని అంతలోనే పట్టు సడలిస్తుంది. నిజం చెప్పొద్దూ! మనసుకి ఆ స్వేచ్ఛ, హక్కు ఉన్నాయి. మనసుకు ఉండే ఈ లక్షణాలు కీర్తిం చతగినవే. కాని ఈ మానసికపద్ధతుల ద్వారా you cannot hope to arrive at anything, call an ultimate certitude. It is for this compelling reason that mentalising or enquiring about the

Divine cannot by its own right bring the Divine. బుద్ధిపర మైన విచారణ, హేతువాదం – వీటివల్ల దైవసిద్ధి సాధ్యపడదు. ముఖ్యంగా ప్రాణికశక్తులు, కామనలు, ముందే ఏర్పర్చుకున్న అభిప్రాయాలు – ఈ మూకతో కూడిన చలితచాలనాలతో చైతన్యం ఎప్పుడూ అవిశ్రాంతంగా చంచలమై ఉండగా, ఒక నవ్య విజ్ఞాన అంతస్తు నందుకోగలిగే మూలాధార అనుభూతులకుగాని, లోలోతులలో వెల్లువలా ఉరకలు వేసే అద్భుత ఉల్లోలకల్లోలాకిగాని, దివ్య ఆత్మావరోహణకిగాని, అవకాశ మెక్కడ ఉంటుంది? మనోచేతనకి సంబంధిత కార్యకలాపాలలో, మనసు, నిమగ్నమై ఉన్నా కూడా, మనసులో దూసుకొని లోనకి ఆకస్మికంగా చొచ్చుకొని వచ్చి ముంచెత్తే ఆధ్యాత్మిక అనుభూతులకు, నిజంగా అవకాశం లేకపోలేదు. కాని తర్వాత ఆ మనసు ప్రశ్నించటం, సందేహించటం, సిద్ధాంతీకరించటం, ఊహించటం లాటివి ప్రారంభించి – ఏమిటీ అనుభవాలు? ఎంతవరకు ఇవి వాస్తవమైనవి? అని అనుమానించటం మొదలుపెడితే, వచ్చిన ఆధ్యాత్మికశక్తి పలాయనం చిత్తగించి, దిక్కుమాలిన మనోభ్రమలు వైదొలగేదాకా వేచివుండక ఏం చేస్తుంది?

ఒక సామాన్యమైన ప్రశ్న

ఆధ్యాత్మిక అనుభవం యొక్క ప్రామాణికతను విచారణ చేసే బుద్ధిజీవుని ఉద్దేశించి ఒక సింపుల్ ప్రశ్న అడుగుతాను. దైవం అనేది మనసుకంటె అల్పమైనదా? లేక ఉన్నతమైనదా? మానసిక చైతన్యం – దానియొక్క అంతులేని హేతువాదం, శల్యపరీక్ష, తీరని సందేహం, పిడివాదం – వీటితో కూడి, దాని ఆచరణ, అంతస్థులలో దివ్యచైతన్యంకంటె, ఉన్నతస్థితిలో ఉన్నదా? అంతకంటె నీచస్థితిలో ఉన్నదా? లేక సమానస్థాయిలో ఉన్నదా? ఉన్నతస్థాయిలో ఉంటే దైవం కోసం వెతుకులాటలు అనవసరం, అసందర్భం. సమానస్థాయిలో ఉంటే ఆధ్యాత్మిక అనుభవం నిష్ప్రయోజనం. తక్కువస్థాయిలో ఉంటే, ఇది, దివ్యచైతన్యాన్ని సాక్షిగా ధర్మాసనం ముందు నిందితునిగా ఎలా నిలదీస్తుంది? ప్రవేశానికి

అభ్యర్థిగా పరీక్షాధికార సంఘం ముందు హాజరు కావల్సినదిగా ఎలా ఆజ్ఞాపిస్తుంది? లేక – సూక్ష్మదర్శిని కింద కీటకాన్ని పరీక్షకు ఉంచినట్లు ఎలా నొక్కి ఉంచుతుంది? ప్రాణికశక్తి ఆధారంగా ఉన్న జంతువు, మానవ మస్తిష్కాన్ని వేలెత్తి చూపి, దానియొక్క ప్రచోదనలు, ప్రవృత్తులు, సాంగత్యాలు, నిర్దిష్టతలు – అని దాని లోతులను కొలిచి వ్యాఖ్యానించి తీర్పు చెప్పగలుగుతుందా? లేదు. ఎందుకంటే మానవమస్తిష్కం జంతుప్రాణికచైతన్యానికి అందదు. అంతకంటె ఉన్నతమైనది; విస్తృతమైనది; సంకీర్ణ సంక్లిష్టలతో పనిచేయగలిగేది కాబట్టి. మరి ఆలానే దివ్యచైతన్యం అనేది తప్పనిసరిగా విశ్వవిశాలమైనది. సంక్లిష్టమైనది. మానవచైతన్యంకంటె ఉన్నతతరమైన శక్తులతో, వెలుగులతో, అతీతమైనది – అని తెలుసుకోవటం అంత కష్టమేమీ కాదు. అలాటిదాని లోతులను పశికట్టడం, వ్యాఖ్యానించటం, తీర్పుచెప్పటం, పరిమితజ్ఞానం కలిగిన అల్పబుద్ధికి ఎలా సాధ్యం? ఆత్మ, మనసు (Spirit and Mind) ఒకటే ఎలా కాగలుగుతవి? ఇది సాధారణ విషయమే కదా! యోగి ప్రవేశించతగినది ఆధ్యాత్మిక చైతన్యం లోనికి – దైవంతో నిరంతర సాంగత్యం కోరుకుంటాడు కాబట్టి. మనసును నిశ్చలపర్చుకుని, పరిమితులను గుర్తించి, అపేక్షలు వదిలి, ఉన్నత దివ్యకాంతికి ఉన్మీలనమై, అర్పణ భావంతో తన అస్పష్టస్థాయిని గుర్తెరిగి ఉండగల్గాలి.

తప్పనిసరిగా మనసు చేయవలసినది

ఆధ్యాత్మిక జీవనంలో మనసుకు అసలే స్థానం లేదని దీని అర్థం కాదు. అంటే మరేమిటి? అంటే ఇది ప్రధాన ఉపకరణం కాదని. ఆధ్యాత్మికజీవనంపై ఆధిపత్యం దీనికి లేదు అని; దైవం దీనికి విధేయంగా ఉండవలసినది కాదు అని. ఒకటి తెలుసుకోవాలి. మనసుకన్న మిన్నయైనది దివ్యచైతన్యం. మనసు దీనికి చేరువ కావల్సినదే తప్ప, దీనిపై అజమాయిషీ చేయవలసినది కాదు. మనసు ప్రమాణాలు దైవానికి ఆపాదించకూడదు. మనసు దివ్య సత్యమునకు ఉన్మీలనమై ఉంటూ, దివ్యప్రకాశాన్ని అందుకోగ

లగాలి. మానసిక ఆదేశాలకు అనుగుణంగా పనిచేయని ఉన్నత తరశక్తిని ఆవహానం చేసుకుని, దానికి అర్పణభావంతో వశం కావాలి. ఊర్ధ్వభూమికల నుంచి పొంగిపొరలివచ్చే శక్తిప్రవాహా లకి తనలో చోటు కల్పించాలి. తన మిడిమిడి జ్ఞానాన్ని, మనక చీకట్లను వైదొలగించుకోవాలి. అప్పుడే తనకు అంతవరకు విన పడనిది వినిపిస్తుంది. నిశ్చైతన్యమై ఉన్నది చైతన్యవంతమౌతుంది. అంతవరకూ ఉన్న కలవరం, అనిశ్చితత్వం, సందేహం, నిరాశ వైదొలగి, ఆనందం, సాఫల్యత దృఢవిశ్వాసం, ప్రశాంతత లభ్య మౌతవి.

ఆత్మవిశ్వాసం మార్గదర్శిగా ఉండే అంతరంగ వెలుగు

యోగానికిది ప్రాతిపదిక, మనిషి దైవంకోసం చేసే నిర్విరామకృషి ఆరంభించిన నాటి నుంచి పొందిన అనుభవాలపై ఇది ఆధారపడి ఉన్నది. ఇది సత్యము కాకపోతే యోగములో సత్యము లేనే లేదు. యోగ అవసరమూ లేదు. ఉన్నత చైతన్యం ఆధారంగా ఇది వాస్త వము అవుతుంది. ఆధ్యాత్మికజీవనానికి సంశయంతో ప్రయోజనం ఏమైనా ఉన్నదా? లేదా? అనే దృక్పథం ప్రాతిపదిక. కాగా దైవా న్వేషణకు ప్రతీది గ్రుడ్డిగా నమ్మటం బుద్ధిహీనమైనది. ఇది ఆధ్యా త్మికత ఎప్పుడూ కాదు. ఉన్నత వెలుగులు అందుకునేవరకు, ఆధ్యాత్మికజీవనంలో చాలా జాగరూకత వహించి ఉండాలి. ఏది ఆధ్యాత్మికసత్యము, ఏది కపట ఆధ్యాత్మికత – అనేది ఎప్పుడూ గమనిస్తూనే ఉండాలి. ఇక్కడ మనసు, ప్రాణిక కామనలు తప్పు త్రోవ పట్టించే అవకాశం ఉంది. దివ్యసత్యములు, ఆసురిక అస త్యములు – వీటి వర్గీకరణ యోగానికి కావల్సిన మౌలికమైన ఆవశ్యకత. ప్రతికూల, వినాశకర, సంశయాత్మక పద్ధతుల ద్వారా ఇది సాధించవలెనా అనేదే ఇక్కడ ప్రధాన సమస్య. ఈ పద్ధతిలో సత్యాసత్యాలు రెండూ ఒకే దెబ్బతో నాశనమవుతవి. దీనికి ప్రత్యా మ్నాయం – మరింత అనుకూలమైన, ఉపయుక్తమైన, జ్యోతిర్మ యమైన పరిశోధనాశక్తి. ఇది అంతర్నిహిత అజ్ఞానానికి, లోబడి, సందేహం అనే బాకు, నిరాకరణ అనే దుడ్డుకర్రతో సత్యశోధన

చేయదు. ఆధ్యాత్మికత అంటే అవివేకమైన మూఢనమ్మకం కాదు. మొరటైన బుద్ధిజాడ్యమూ కాదు. ఇది అంతరంగ ఆత్మవిశ్వాసం. అందుండి ప్రసరించే మార్గనిర్దేశిక ప్రకాశం. 'అసతోమా సద్గమయ' కి రహదారి. ఆ ఆత్మవిశ్వాసం అంతవరకు నిలుపుకోవాలి.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: కర్రావెంకటేశ్వర్లు

నేను పొంది తీరాలి; అది తప్పనిసరిగా పొందుతాను

నీవు విశ్వాసాన్ని ఆకాంక్షించాలి. అంతకు మించి నీ నుంచి నేను అపేక్షించేది ఏముంటుంది? కాకపోతే నీ పద్ధతి క్షుణ్ణంగా, పట్టిన పట్టు విడువనిదిగా ఉండాలి. ఏదో రెండు రోజులపాటు ఆకాంక్షతో ఉండి, తర్వాత నీరుకారిపోవటం తగదు. దైవకార్యంలో నిర్లిప్తతత పనికిరాదు. పూర్తి అవకాశం కల్పించాలి. ఆయన నీలో ఒక చిరుజ్వాలను ప్రజ్వరిల్ల చేయాలనుకుంటున్నప్పుడు, నీవు నీళ్లు చల్లి చల్లార్చకూడదు. అదేదో చిరుదివ్వె కదా అని నిర్లక్ష్యం పనికిరాదు. ఇటువంటి విషయాల్లో అంటే దైహిక, ప్రాణిక, మానసికస్థాయిలలో చీకట్లను చెదరకొట్టడానికి చిరుదివ్వె ఒక ప్రారంభంగా ఉండి, తద్వారా, క్రమేమీ దేదీప్యమానమైన సూర్యకాంతిగా భాసించవచ్చు. అందువల్ల దేనికైనా అంకురార్పణ జరిగినప్పుడు దాన్ని కొనసాగనివ్వాలేగానీ మధ్య మధ్యన నీ నిరాశా, నిస్పృహా, సందేహాలతో అవరోధాలు సృష్టించకూడదు. సాధారణంగా మొదట్లో అప్పుడప్పుడూ వచ్చే అనుభవాలు, మధ్య మధ్య విరామాలతో ఉన్నా, క్రమంగా అవి నిర్విరామంగా సాగిపోతవి. దాన్ని శాస్త్రీయ పరిభాషలో చెప్పాలంటే క్వాంటమ్ సిద్ధాంతం (Quantum theory) ప్రకారం శక్తి అంశలంశలుగా ప్రసరిస్తుందనే భౌతికశాస్త్ర సూత్రాన్ని వదిలి న్యూటన్ మహాశయుడు చెప్పినట్లు నిరంతరాయంగా శక్తిప్రసరణ జరుగుతుంది. అయితే ఇంతవరకూ

నువ్వు ఆ అవకాశం దైవానికి ఇవ్వనే లేదు. మధ్య మధ్య వస్తున్న వ్యవధానాలను నీ శంశయ, విముఖతలతో నింపివేస్తున్నావు. అందువల్ల ప్రారంభించినది ప్రారంభంగానే మిగిలిపోతున్నది. సంశయం ఎప్పుడూ మనసుకి పట్టువదలని శత్రువు. ఈ శత్రువుకి నీ ప్రక్కని ఎప్పుడూ స్థానం ఇవ్వకు. అన్నిటికీ మించి నీలో దైవప్రవేశానికి, నీ నిరాశ, నిర్వేదాలతో, ఆటంకం కలుగచేయకు.

కాస్త సౌమ్యంగా చెప్పాలంటే – ఎప్పటికైనా నీకూ, నీ ఈ నేలకూ ఇదొక్కటే తరుణోపాయం. బయట ఏమి జరగనీ. భూకంపాలు రానీ. హిట్లర్లుండనీ. నాగరికతలు తలక్రిందులవనీ. అవి నీ బాధ్యతను మరింత గురుతరం చేస్తాయని, నీకు నిర్దేశిత కర్తవ్యాన్ని తెలియచేస్తాయని గ్రహించు. అది కష్టమైనదే కావచ్చు. చాలా కాలమే పట్టవచ్చు. నీకు లభించే ప్రోత్సాహం అంతంత మాత్రమే కావచ్చు. అంతటి ఉత్కృష్ట కార్యం ఆ మాత్రం కష్టం లేకుండా ఎలా పూర్తి అవుతుంది? సద్యోఫలితాన్ని అపేక్షించ కూడదు. కష్టాలను మందహాసంతో ఎదుర్కొనాలి. అపుడే నీకు విజయం. చేయవలసింది ఒక్కటే! విజయం తథ్యమనే మంత్రజపం. ఏదీ కాదు అసాధ్యం అనే దృఢనిశ్చయంతో ఉండు. కష్టాలనేవి ఏవైనా కానీ, కృతనిశ్చయంతో అధిగమించేవేగాని అసాధ్యమైన విగా ఉండవు. కృతనిశ్చయంతో ఉంటే ఈ రోజు కాకపోతే రేపైనా తప్పక నెరవేరుతాయి – నిరాశను వెనక్కి నెట్టి ధీరుడవై సాధన చెయ్యి. యోగసాధనతో ధైర్యంగా నిరాశాంధకారాన్ని పారద్రోలు. చీకట్లు వైదొలగుతాయి. అంతర్గత కవాటాలు తెరుచుకుంటాయి.

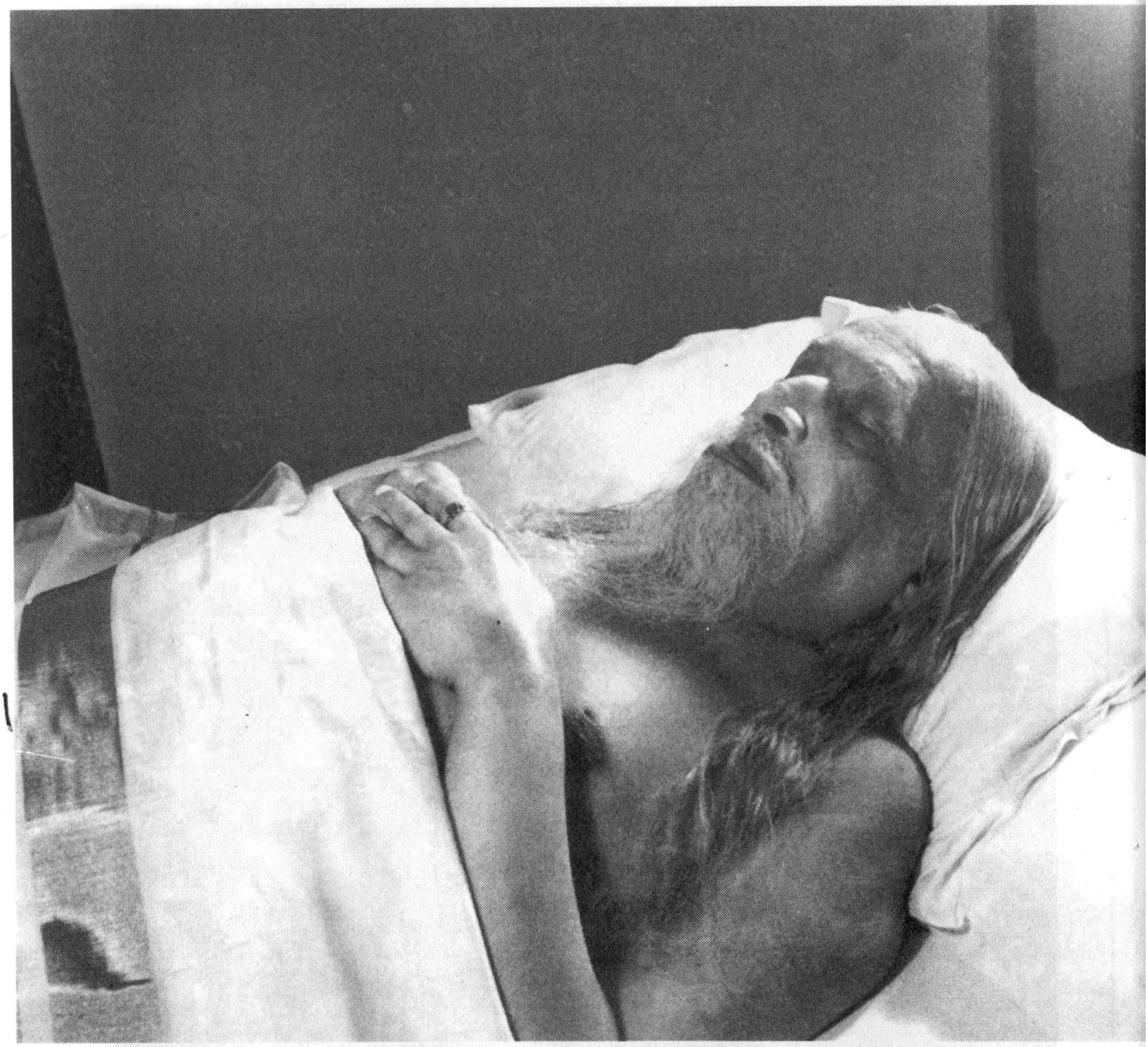
జీవితంలో కష్టాలను ఓరిమితో, స్థిరచిత్తంతో ఎదుర్కొనలేనివారు, యోగసాధనలో అంతకు మించిన కష్టాలనుండి ఎలా కడతేరగల్గుతారు! ఈ యోగంలో తెలుసుకోవల్సిన మొదటి పాఠం, జీవితసమస్యలను ప్రశాంతచిత్తంతో, గుండెధైర్యంతో దైవ శక్తిపై పూర్తి విశ్వాసంతో ఎదుర్కోవాలి.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: డా॥ ఎ. ప్రభావతి, డా॥ ఎ. వెంకటరామ శాస్త్రి

Sri Aurobindo

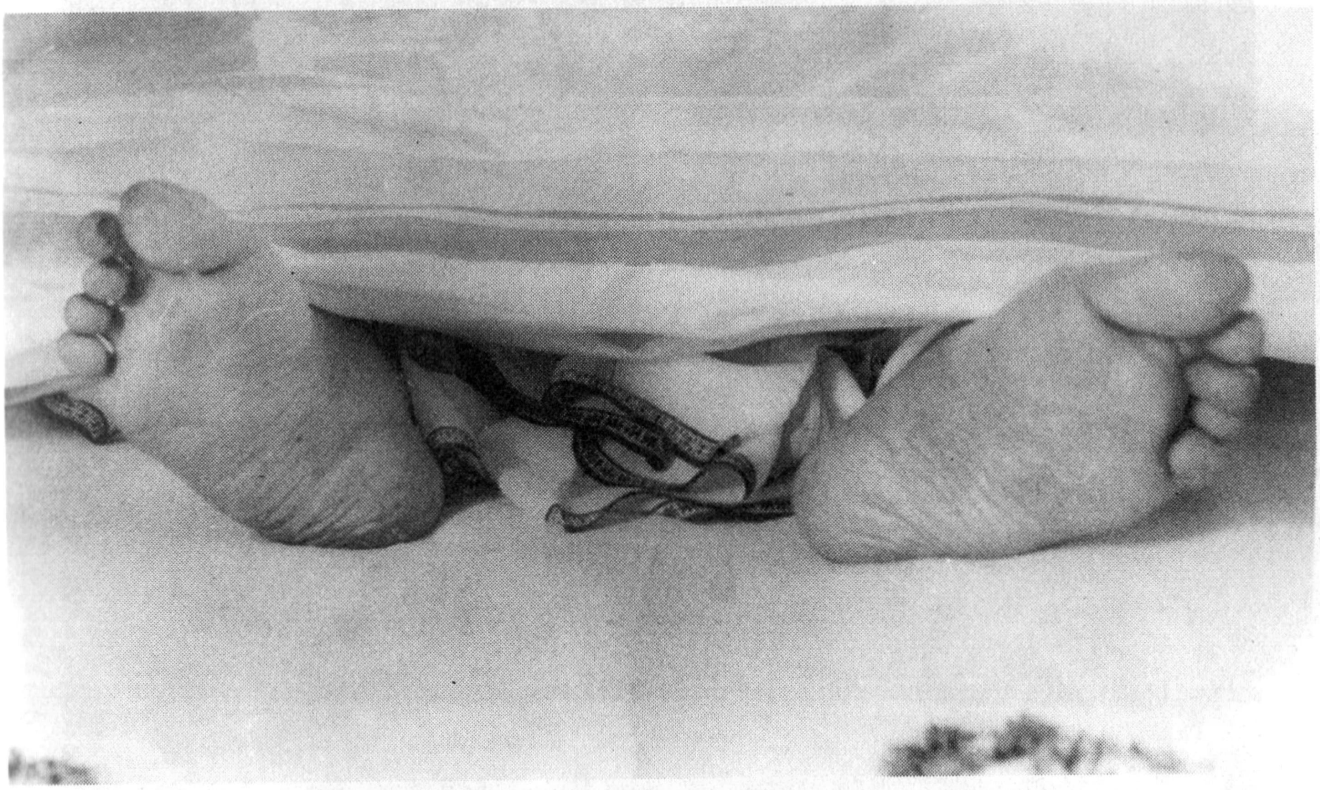
It is finished, the dread mysterious sacrifice,
Offered by God's martyred body for the world...
He who has found his identity with God
Pays with the body's death his soul's vast light.
His knowledge immortal triumphs by his death.

(*Savitri*, p. 445)

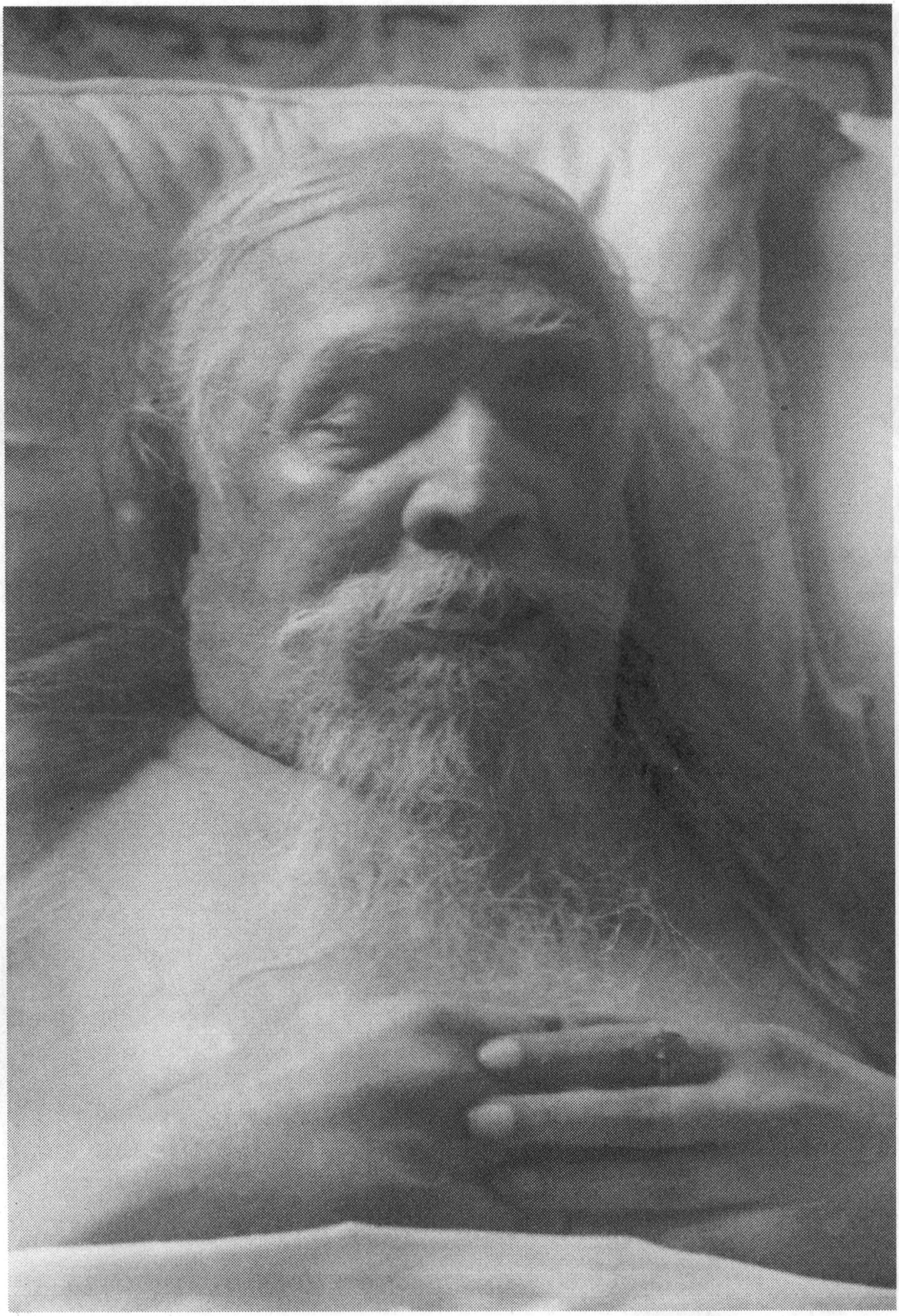
(The last three lines were one of the three passages dictated last by Sri Aurobindo as additions to *Savitri*. The autobiographical slant is unmistakable.)

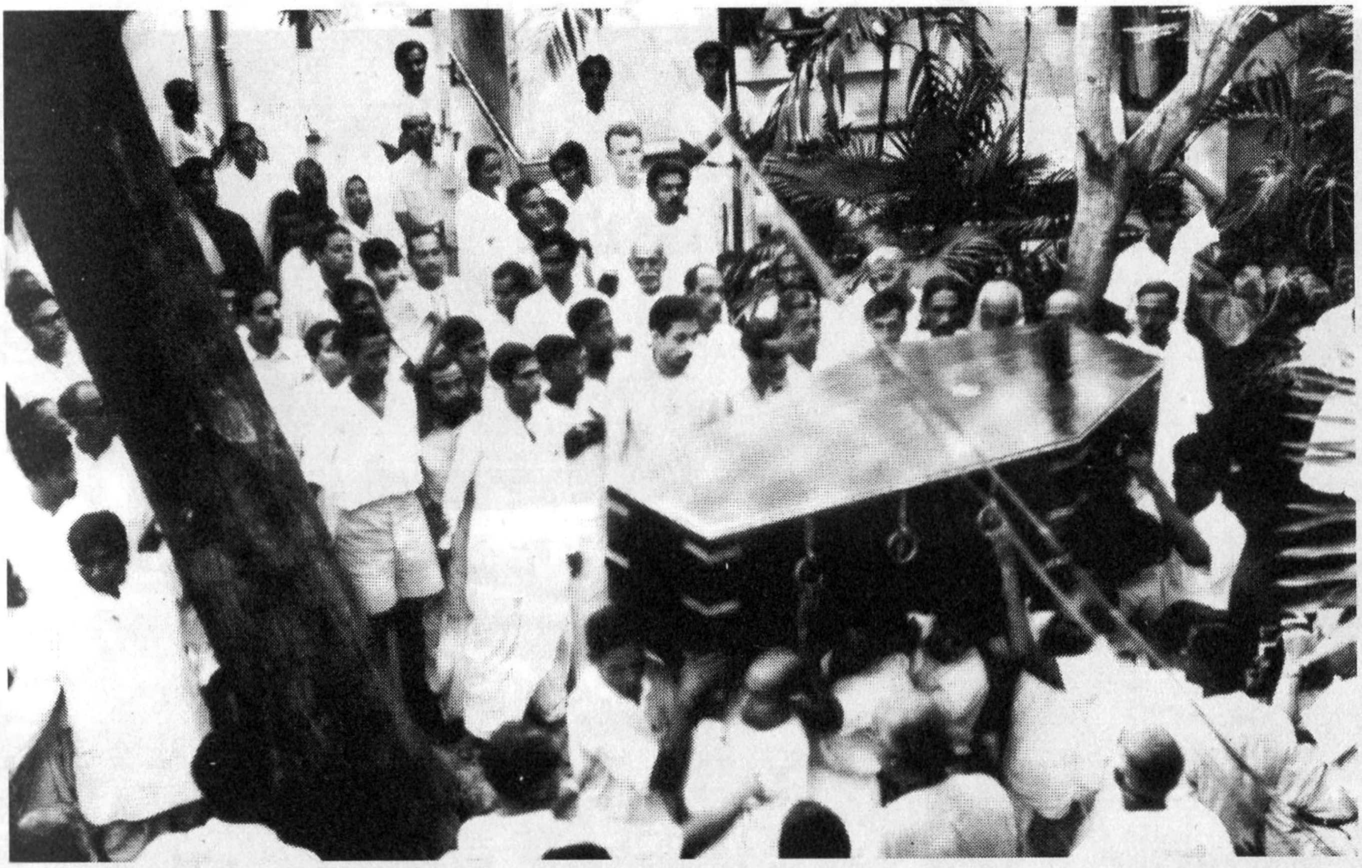
... and at the bed's head and feet disciples of long standing sat quietly, heads bowed.

"... Time lies below thy feet
And the whole world seems only a part of thee."

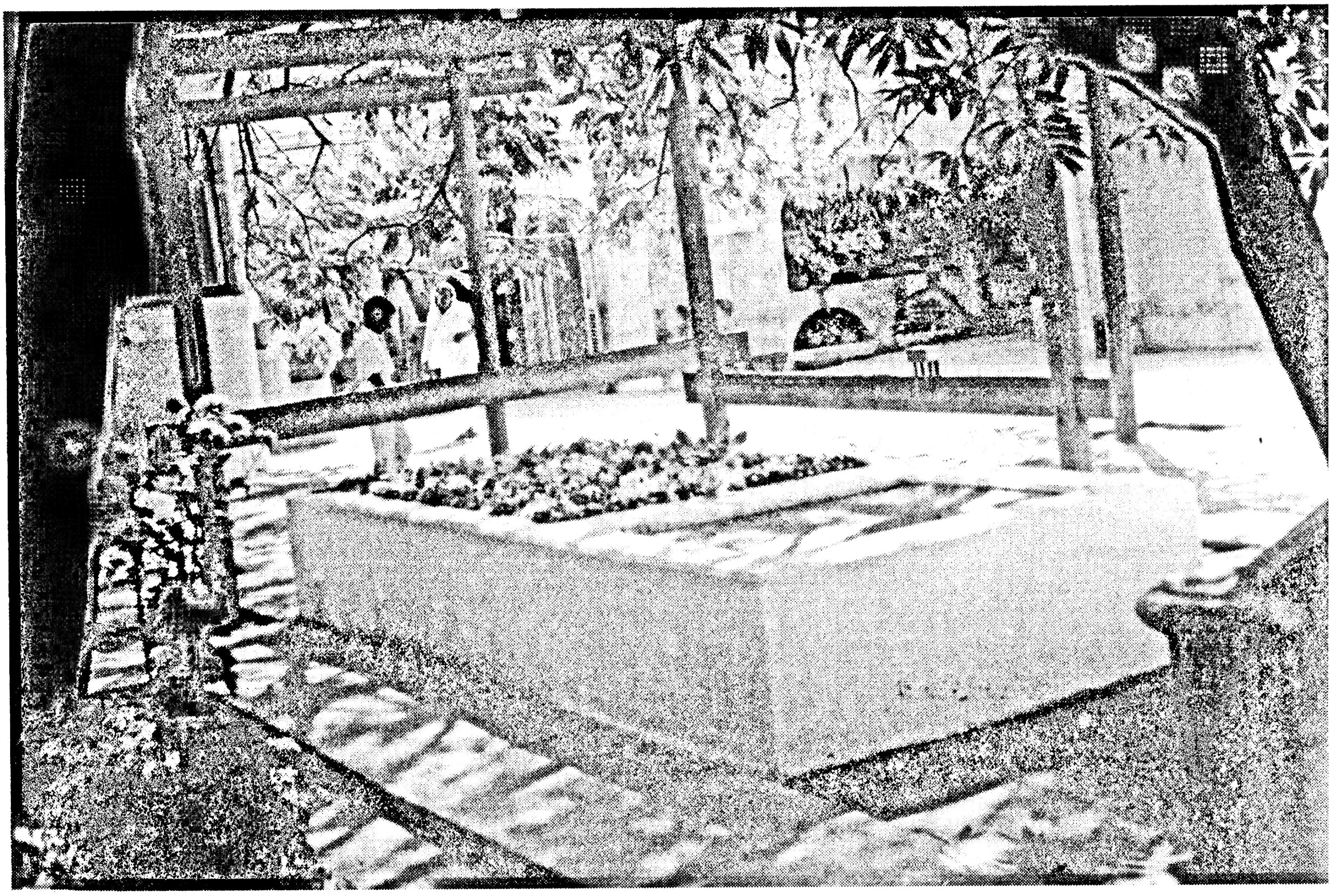

A living Presence deathless and divine,
A Form that harboured all infinity.

The coffin of rosewood with metal-gold rings was lowered into the earth. French officials, all dressed in white, made a line to the left.

Words of the Mother inscribed on the Sri Aurobindo's Samadhi

9 December 1950

To Thee who hast been the material envelope of our Master, to Thee our infinite gratitude. Before Thee who hast done so much for us, who hast worked, struggled, suffered, hoped, endured so much, before Thee who hast willed all, attempted all, prepared, achieved all for us, before Thee we bow down and implore that we may never forget, even for a moment, all we owe to Thee.

డిసెంబరు 5, ఒక స్మృతి
(శ్రీఅరవింద దర్శనం)

Sorbonne లో, Indology చదువుతున్నప్పుడు, స్విట్జర్లాండులో Jung ని కలిశాక శ్రీఅరవిందుల్ని తప్పక చూడాలనుకున్నాను. హాలండ్‌లోని హేగ్ పట్టణంలోగల అంతర్జాతీయ న్యాయసంస్థలో పనిచేస్తున్న సమయంలో, ఆ వేసవికాలపు ఆఖరులో ఇండియా వెళ్లే అవకాశం లభించింది. అట్లాంటిక్ ద్వారా అమెరికా వెళ్లటానికి బదులు పసిఫిక్ మహాసముద్రం దాటి ఇండియా వెళ్లటానికి నిశ్చయించుకున్నాను.

పాండిచేరి ఆశ్రమ నిర్వహాకులతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు ప్రారంభించేను. ఆ సమయంలో శ్రీఅరవిందులు యేడాదికి నాలుగుసార్లు మాత్రమే ప్రజలకి దర్శనమిస్తారని తెలుసుకున్నాను. రాబోయే దర్శనం నవంబరు 24 వ తేదీ హాజరవడానికి నాకు అనుమతి లభించింది.

Oranje అనే డచ్ షిప్‌లో మొదట మధ్యధరా సముద్రం ద్వారా బయలుదేరి తరువాత సూయజ్ కాలువ, ఎఱ్ఱసముద్రం దాటి హిందూ మహాసముద్రం ద్వారా పయనించి, శ్రీలంక రాజధాని, కొలంబో చేరుకున్నాను. అక్కడినించి, భారతదేశపు ఆగ్నేయదిశ చివర వున్న పాండిచేరి చేరాను. అది అప్పటి కింకా ఫ్రెంచి భూభాగమే. చాలామంది అమెరికన్లు అప్పటికే అక్కడ చేరుకుని ఉన్నారు. న్యూయార్కునగరం నించి వొక వ్యాయామ ఉపాధ్యాయిని హఠయోగం నేర్చుకునేందుకు వచ్చింది. ఇద్దరు స్టాన్ ఫోర్డు నించి వచ్చారు. మా అందరికీ చక్కటి గోల్కొండ అనే అతిథిగృహంలో బస యేర్పాటు చేయబడింది. అది, శ్రీఅరవిందుల శిష్యుడు, జపాను దేశీయుడైన Frank Lloyd Wright చే కట్టించబడినది. నా గది చాలా ప్రశాంతంగా నిరాడంబరంగా వుంది. అందమైన గాజుపలకల డిజైన్లతో పెద్ద పెద్ద కిటికీలు, వాటిలో నించి కనిపించే పూలతోట. కిటికీ అడుగు అంచు పొడవునా, అంతవరకు యెత్తు చేసిన సిమ్మెంటు దిమ్మ, దాని మీద

చల్లని నీటితో వుంచిన నీళ్ల కూజా. పడకకి పూర్తిగా దోమతెర అమర్చబడింది. వర్షాకాలం అవడంచేత కాళ్లకి చల్లగా తగులుతున్న నల్లరాతి నేల. బయట ప్రాంగణంలో విరిసిన మందారాలు. కొలనులో వెదజల్లబడుతున్న తామరపూల వర్ణకాంతులు. తామరాకుల చుట్టూ, అడుగున మెలికలు మెలికలు గిరికీలు కొడుతున్న బంగారు చేపలు. (నిజంగా వర్ణనాతీతం)

శ్రీఅరవిందుల భావనలో భారత ఉపఖండమంతా ఒకే అవిభాజ్య దేశం. స్వాతంత్ర్యానంతర విభజనను ఆయన గుర్తించ లేదు. (వొప్పుకోలేదు) శ్రీఅరవిందుల అనుయాయిలు చాలామంది (తూర్పుపాకిస్తానీయులు) పాండిచ్చేరిలో స్థిరనివాసా లేర్పరుచుకున్నారు. అందులో కొంతమంది గోల్కొండలో వున్నారు. అక్కడికి రెండు విభాగాల కవతల భోజనాలగదితో వున్న ప్రధానభవనంలో మరికొంతమంది వున్నారు. మిగిలిన వివాహితులు చిన్న చిన్న స్వంతయిళ్లలో వున్నారు.

దర్శనంకి ముందు నెలలో, పాండిచ్చేరికి చుట్టుప్రక్కల వున్న చిన్న చిన్న గ్రామాలను చుట్టిరావడానికి, ఎక్కడెక్కడ ఫ్రెంచి రెస్టారెంట్లు వున్నాయో తెలుసుకోడానికి, మా అతిథి గృహానికి సమీపంలో వుండే సముద్రంలో యీతకొట్టి రావడానికి నాకు సమయం దొరికింది. ఆశ్రమంలో ఎవరు అనుసరించినా, అనుసరించకపోయినా తప్పనిసరిగా అమలుచేసే కొన్ని రోజూవారీ కార్యక్రమాలున్నాయి. ప్రధాన భోజనాలయంలో పొద్దున్నే ఫలహారం – ఒక అరటిపండు, గోధుమతో యింట్లో చేసిన మాదిరి రొట్టి, కోకో పాలు యిస్తారు. తరువాత ముందుగా తెలియజేస్తే, భోజనం వుంటుంది. చీరకట్టుకున్న వొక అమ్మాయి తళతళ మెరిసే రెండు యిత్తడి పాత్రలలో కూరలు మొదలైన భోజనపదార్థాలు తెచ్చిపెడుతుంది. గోల్కొండ క్రింది అంతస్థులో, పరిశుభ్రమైన పరిమళభరితమైన గాలి వచ్చే చోటు భోజనం చేయడానికి స్థలం యేర్పాటు చేసారు. విష్ణుపటేల్ అనే వొక హిందూయువకుడ్ని మాకు పరిచయం చేసారు. అతడు కుటుంబంతో సహా పాండిచేరిలో వున్నాడు. అతడు భారతదేశపు మితా

యిలు, ఆ ప్రాంతపు వంటకమయిన వడ, సాంబారు (vegetable-flour, doughnut, dipped in a hot sauce) రుచి చూపించాడు. వడ, సాంబారు నాకు ఇప్పటికీ ఇష్టమే. విష్ణు మా అమెరికన్లని, యూరోపియన్లని బజారుకి తీసుకెళ్ళేవాడు. బట్టలుతికే, యిస్త్రీ చేసే చాకలిని చూపించేడు. ఈ వాతావరణానికి సరిపడే చెప్పులు దొరికే ప్రాంతం చూపించేడు.

ప్రతిరోజూ వుదయాన్నే ఫలహారం తరవాత అందరూ శ్రీమాతగా భావించే, మిరా అల్ఫాసాతో సమావేశం వుంటుంది. ఆ సమావేశంలో ఆమెని చూడవచ్చినవారికి ఆమె పువ్వులివ్వడం, వారినుండి పువ్వులు స్వీకరించడం జరిగేది. ప్రతి పువ్వుకి ఆధ్యాత్మికస్పందన కలిగించే వొక ప్రత్యేక గుప్తనామం వుంటుంది. ఉదయమే అక్కడ చలువరాతి నేలగల చిన్నగదిలో శ్రీమాతతో పాటు సామూహిక ధ్యానం వుంటుంది. ఆ గది, ద్వారం మధ్య ప్రాంగణం వైపు వున్నది.

రోజు రోజుకీ పాండిచ్చేరి ఆశ్రమానికి దర్శనం కోసం జనం రావడం యెక్కువయింది. ఆ సమయంలో అక్కడ వస్తు ప్రదర్శనశాలలు, ఆ కోలనీలో వుంటున్న యువజనులకి ఆటల పోటీలు మొదలయ్యాయి. ఇవన్నీ పూర్వం నించీ వున్న వృద్ధులకి బాగా చిరాకు కలిగించేవి. వీటివల్ల రోజువారీ పనులకి ఆటంకం కలగడంచేత మిగిలినవాళ్లు కూడా యిబ్బంది పడేవారు. ముంబాయి నించి అక్కడికి తరచు వస్తూ వుండే వొక వేదాంతపండితుడు. (Professor of Philosophy) నాకు వివరించినట్టు శ్రీఅరవిందాశ్రమం పాతపద్ధతులకి స్వస్తి పలికి, యితర ఆశ్రమాలకి భిన్నంగా యేర్పడిన విప్లవాత్మకమయిన ఆశ్రమం. ఆయనే మంగళూరు తీరాన వున్న 'చిదానంద స్వామి' (the laughing sage) అయిన రామదాసుని కూడా తప్పక దర్శించమని సలహా యిచ్చారు. ఒక వారం తర్వాత రామదాసు ఆశ్రమం దర్శించేను. ఆ సందర్శన నాకు గొప్ప కనువిప్పు కలిగించింది. ప్రాచీనప్రమాణాల కతీతంగా వున్న పాండిచ్చేరి ఆశ్రమం యెంత అసాధారణమైనదో అర్థమైంది. ఏదేమైనా రామదాసు కూడా చాలా

ఆహ్లాదకరమైన వ్యక్తి అనిపించాడు. ఇక్కడి వాతావరణం పాండిచ్చేరికి పూర్తిగా భిన్నమైది. ఇక్కడ స్త్రీలు, పురుషులు విడివిడిగా, వారివారి ప్రత్యేక స్థలాల్లో కూర్చుంటారు. అంతా స్వదేశీ ఆహారమే. పాండిచ్చేరిలో లాగ ఆధునిక సౌకర్యాలేమీ లేవు.

అమెరికా ప్రెసిడెంటయిన విల్సన్ కుమార్తె మార్గరెట్ విల్సన్ తన చివరి రోజులు పాండిచ్చేరిలోనే గడిపి యిక్కడే చనిపోయిందని తెలిసింది. అప్పట్లో కమ్యూనిజం చట్టసమ్మతం కావడంచేత ఫ్రెంచివారి రక్షణలో 1947 సం॥ లో మొత్తం ఆ కోలనీ అంతా కమ్యూనిస్టులు ముట్టడించారని తెలిసింది. ఆ సమయంలో వొక ఆశ్రమవాసిని చంపేశారు కూడా.

రాత్రివేళల్లో పాండిచ్చేరి వొక రమ్యరసమయప్రాంతంగా మారిపోయేది. అక్కడి ఓడరేవులోకి ఓడలు స్వేచ్ఛగా వచ్చేవి. ఆ వోడల్లో బంగారుకడ్డీలు భారతదేశంలోకి దొంగతనంగా రవాణా (smuggled) చేయబడేవని చెప్పుకునేవారు. సముద్రతీరంలో పెద్ద పెద్ద చలిమంటలు వుండేవి. ఆ వెలుతురులో తెల్లటి తలపాగాలు ధరించిన వ్యక్తులు అటూ యిటూ తిరుగుతూ కనిపించేవారు. ఆశ్రమవాసుల్లో మధ్య చావడిలో పనివున్నవారు తప్ప, మిగిలిన వాళ్లలో కొంతమంది సాహసించి బయటకి పోయి తిరిగేవారు. అక్కడున్నన్నాళ్ళూ అమెరికానించి వచ్చినవాళ్లం మాత్రం యివన్నీ చూస్తూ వుండేవాళ్లం.

నియమం ప్రకారం మధ్యాహ్నం పూట నేను ఆశ్రమం లైబ్రరీలో నా పరిశోధనకి కావలసిన పుస్తకాలు తీసుకుని నోట్సు తయారు చేసుకునేవాడిని. ఇప్పుడా పుస్తకాలు ఆమెరికాలో కూడా దొరుకుతున్నాయి. సాయంత్రాలు మేం కొంతమందిమి ఆ వూళ్లో ప్రదర్శించే బహిరంగ చలనచిత్రాలు (out-door movies) చూడ్డానికి వెళ్లేవాళ్లం. అప్పుడే, వొక రోజు ఒక వుత్కంఠభరితమైన సంఘటన జరిగింది. ఆ చలనచిత్రాలు ఒక పెద్ద గుడారంలో ప్రదర్శించేవారు. యూరోపియన్లకు, ఆమెరికన్లకు కూర్చునేటందుకు బెంచీలు వేసేవారు. మిగిలిన గ్రామస్థులు కాళ్లు ముడుచుకుని, యిసకనేల మీద కూర్చుని చూసేవారు. హఠాత్తుగా ఒకసారి

జనంలోంచి కలకలం బయల్దేరింది. ఏమిటో? అని చూసేసరికి ఒక పాము కనిపించింది. నేను వెంటనే నా కాళ్లు బెంచీ మీదకు లాక్కుని సినీమా పూర్తయేవరకు అలాగే కూర్చున్నాను. మరొక సారి బజారులో ఒక పాములవాడు తటస్థపడ్డాడు. తన ప్రదర్శ నికి నేను డబ్బు లివ్వలేదని, కోపంతో బ్రతికున్న ఒక త్రాచు పాముని తోక పట్టుకుని నా మొహం మీద ఆడించేడు. అది పట్టు తప్పి నేలమీద పడి అక్కడున్న జనం కాళ్ల మధ్య మెలి కలు తిరుగుతూ ప్రాకుతూ వుంటే, వారు వుల్లాసంగా వినోదిం చడం చూసి ఆశ్చర్యంతో అది వారి స్వభావంగా అర్థం చేసుకు న్నారు.

చివరికి నవంబరు 24 వ తేదీ వుదయం రానే వచ్చింది. గోల్కొండలో పుకార్లు షికారు చేయసాగాయి. వేలకొద్దీ జనం అప్పటికే దర్శనం కోసం వచ్చి వున్నారు. శ్రీఅరవిందులు తీవ్ర అస్వస్థతతో వున్నారని బహుశా దర్శనం వుండకపోవచ్చని అను కున్నారు. చివరి నిమిషంలో ఆయన బాగానే వున్నారని తెలిసింది. ఒక పెద్ద సందర్శకుల వరుస ప్రధానభవనం నించి బయల్దేరి, ఆ విభాగం చుట్టూ తిరిగింది. వివిధ రంగుల్లో, రకరకాల పద్ధతుల్లో దుస్తులు ధరించినవారంతా ఆ వరుసలో వున్నారు. ప్రభుత్వో ద్యోగులు, పెద్ద పెద్ద హోదాల్లో వున్న ఆచార్యులు, యువకులు, వృద్ధులు అనేక దేశాలనించి వచ్చినవారు యీ వేదాంతి ఋషి దర్శనం కోరి వచ్చారు. మాలో ప్రతి ఒక్కరూ వరుసలో మెట్లెక్కి మేడ మీద పొడవైన ఇరుకు గదిలో వున్న శ్రీఅరవిందుల్ని, శ్రీమాతను దర్శించుకోవాలి. శ్రీఅరవిందులు తెల్లని వస్త్రం, శ్రీమాత బంగారురంగు చీర, ధరించి ప్రక్క ప్రక్కనే ఆసీనులై వున్నారు.

ఏమీ మాట్లాడకుండా కేవలం వారిద్దరి ముందునించి అలా సాగిపోవటం పాశ్చాత్యుడైన నాకు చోద్యంగా తోచింది. ఆ రకమైన మౌనసమావేశంలో హిందువుల అభిప్రాయం, అందులో వుండే ఆధ్యాత్మికశక్తి తీవ్రప్రభావం అప్పటికి నాకింకా తెలి యదు. నేను, వరుసలో పరిశీలిస్తూ పైకి వచ్చాను. వారిద్దరి యెదు టికి వచ్చినవారు కొద్ది క్షణాలు ప్రశాంతంగా, మౌనంగా నిల్చొని

తరువాత శ్రీఅరవిందులు సంజ్ఞ చేయగానే ముందుకి సాగిపోవడం గమనించాను. ఆ తరువాత జరిగినది మాత్రం యెన్నడూ నేను వూహించనిది. వారికి నాలుగడుగుల దూరంలోకి వచ్చేసరికి ఒక తీవ్రమైన శక్తిక్షేత్రంలోకి కదిలిపోతున్న అనుభూతి కలిగింది. అది ప్రేమశక్తిగా నా అంతఃకరణకి స్ఫురించింది. అది సామాన్య మానవులు వాడుక మాట కాదు. వారిద్దరూ తిన్నగా అనుసంధానం కాబడి ఉన్నారు. మామూలు తల్లిదండ్రుల చూపే శ్రద్ధ కాదు వారిది. కాని ఆ వుదాసీనతలో కావలసిన ఉపశమనం ఉంది. అంతే హఠాత్తుగా నేను వారిని నా ఆధ్యాత్మిక తల్లిదండ్రులుగా ప్రేమించడం మొదలుపెట్టాను. అప్పుడు నా ఆలోచనలన్నీ ఆగిపోయాయి. నేనెక్కడున్నానో నాకు బాగా తెలిసింది. అది నా శ్టాన్ ఫోర్డు మిత్రుడు చెప్పినట్టు సమ్మోహనం (Hypnotism) కాదు. ఆ కొద్ది క్షణాలలో నా మనస్సు పూర్తిగా నిశ్చలమయి పోయింది. నేనక్కడ చాలాసేపు వున్నట్టున్నాను. అక్కడ కాలం ఆగిపోయింది. చాలా సంవత్సరాల తర్వాత మాత్రమే నేనా అనుభవాన్ని మాటలలో చెప్పగలిగాను. కాలం స్తంభించిన అనుభూతి (the Timelessness in Time) అది. దర్శించిన యిద్దరు వ్యక్తులు, తాము దేనినైతే సాధించి, అనుభవించామని ప్రకటించారో, ఆ విషయమ్మై నాకు పిసరంత అనుమానం కూడా కలుగలేదు. వారు అతీంద్రియ జ్ఞానసంపన్నులు (Gnostic Beings). శ్రీఅరవిందులు వర్ణించిన నవ్యచేతన, 'అతిమానసము' వారు సాధించారు. ఈ అనుభవం తరువాత నాకు Heidegger చెప్పిన స్థిరమైన సన్నిహితత్వం (standing presence) అనేది నాకు అర్థమైంది.

ఆ సందర్శన అక్కడితో పూర్తి కాలేదు. చాలా రోజుల తర్వాత శ్రీఅరవిందులవారి ఆరోగ్యం నానాటికీ క్షీణిస్తున్నట్లు గోల్కొండలో వున్న ఒక ఇంగ్లీషు డాక్టరు నాతో చెప్పాడు. 1950 డిసెంబరు 5 వ తేదీ రాత్రి తెల్లవారుఝామున 1 గం 30 ని॥ లకు మూత్రకోశవ్యాధితో శ్రీఅరవిందులు భౌతికదేహాన్ని విడిచి మహాసమాధి చెందారు. అదే రోజున సుమారు 3 గం॥ 30 ని॥ లకు యీ వార్త ఆశ్రమవాలులందరికీ ప్రకటించబడింది. వారి

ద్దరూ కలిసి యిచ్చిన ఆ దర్శనమే నాకు దక్కిన ఆఖరి దర్శనం అని తెలిసి యెంతో విచారించాను.

డిసెంబరు 5 వ తేదీ రోజంతా నేను ఆశ్రమప్రాంగణంలో ఒంటరిగా ఏమీ తోచని స్థితిలో కాలుగాలిన పిల్లిలా తిరుగాడుతూ వుండిపోయాను. అప్పటికే ఫ్రెంచి గవర్నరుయొక్క ఆదేశాన్ని త్రోసిపుచ్చి, శ్రీఅరవిందుల పార్థివదేహాన్ని ఆశ్రమప్రాంగణంలో విశాలమైన కొమ్మలతో విస్తరించివున్న పెద్ద చెట్టు క్రింద ఖననం చేసి సమాధి కట్టడానికి నిర్ణయం తీసుకున్నారు. సందర్శన కోసం వచ్చిన డాక్టరుతో సహా ఆశ్రమంలో వున్న పురుషులు సమాధి నిర్మించడం మొదలుపెట్టారు. ఒక పెద్ద సుత్తితో కాంక్రీటు దిమ్మ బద్దలుకొడుతున్న డాక్టరు మృత్యురహస్యాన్ని బ్రద్దలుకొడుతున్నవాడిలా కనిపించాడు. శ్రీఅరవిందులు స్వయంగా తాము 'అవతారపురుషుడిగా వెల్లడించుకున్నారని' తను గట్టిగా నమ్ముతున్నట్లు చెప్పాడు.

అక్కడంతా దుఃఖమే. కాని hysteria లేదు. మధ్యాహ్నం స్త్రీలు, పురుషులు అంతా సమాధి త్రవ్వకం నించి తీసిన మన్ను తట్టలతో ఒకరికొకరు అందించుకుంటూ బయటకు తీసుకెళ్తున్నారు. చెట్టు క్రింద త్రవ్వకం కొనసాగుతూనే వుంది. అప్పుడే అక్కడ ఒక తాజాప్రకటన వెలువడింది. అక్కడే వున్న మా అందరికీ రెండవదర్శనం వుంటుందని. పైఅంతస్థులో తన శయ్యమీద పడుకున్న కవి, వేదాంతి, భౌతికదేహాన్ని సందర్శించడానికి వరసలు కట్టి బయల్దేరాం.

మళ్లీ ఆ మర్నాడు డిసెంబరు 6 వ తేదీ వుదయం మళ్ళీ వరుసల్లో వెళ్లి సందర్శించాము. నేను మొదట చెప్పిన శక్తిక్షేత్ర తీవ్రత ఆ శరీరం మొదలు గదంతా పరివ్యాప్తమై వున్నది. తెల్లని శయ్యమీద, తెల్లని వస్త్రాలలో కిటికీల ముందు శ్రీఅరవిందులు స్థిరంగా శయనించి వున్నారు. చుట్టూ పూలకుండీలు అమర్చారు. తలవద్ద, పాదాలవద్ద యెప్పట్నించో తనతో వుంటున్న శిష్యులు తలలు వంచుకొని మౌనంగా ధ్యాననిమగ్నులై వున్నారు.

అనుకోకుండా మధ్యాహ్నం మళ్లీ మరొకసారి దర్శనం చేసాం. శ్రీఅరవిందుల ముఖంలో అప్పుడు కూడా మృత్యుఛాయ ల్లేవు. మేనిచర్మం స్వర్ణకాంతులతో ప్రకాశిస్తున్నది. పంకా నించి వస్తున్న చల్లని గాలిలో తెల్లటి జుత్తు దిండుమీద పరుచుకొని యెగురుతున్నది. కొనదేలిన నాసికలో ముఖపార్శ్వం గొప్ప ప్రవక్తని తలపిస్తున్నది. అక్కడసలు మృత్యుజాడ మచ్చుకైనా లేదు. ఒక చిన్న ధూపకళిక వెలుగుతున్నది. మళ్ళీ మళ్ళీ దర్శనాల ఫలితంగా ఆయన దేహం మరింత ప్రశాంతంగా వున్నట్టుండటం నాకు విచిత్రంగా తోచింది.

మూడవసారి దర్శనానికి వెళ్లినపుడు ఆ గదిలోని యితర వస్తువులు గమనించాను. సేకరించిన యేనుగుదంతాలు, ఒక నగిషీలు చెక్కిన బీరువాలో, పులిచర్మాలతో కప్పబడిన చేతులున్న ఒక కుర్చీ (arm-chair) ప్రక్కనే ఒక బెంచీ, ఎప్పుడో నేను Seattle లో వేలంలో కొన్న మేజాబల్లని పోలిన పర్షియా చెక్కడపు పనిగల మేజాబల్ల, గోడకి జపాన్‌దేశపు సాగరతీర చిత్రపటం వున్నాయి.

డిసెంబరు 7 వ తేదీ అంత్యక్రియలు జరుగవచ్చని అందరి అంచనా. ఇక్కడ పూర్తిగా ఉష్ణమండల వాతావరణం. మృతదేహాలు యెంత తొందరగా వీలైతే అంత తొందరగా దహనం చెయ్యడం భారతదేశ ఆచారం. సాధారణ హిందూసాంప్రదాయ పద్ధతి ప్రకారం జరిపే ఖననాలు కూడా సాంప్రదాయబద్ధమైన ఆడంబరంతో కూడిన లాంచనాలతో జరుగుతాయి.

పెద్ద పెద్ద సిమ్మెంటు దిమ్మల వరుసలతో కూడిన సమాధి నిర్మాణం పూర్తయింది. ఖననానికి బదులుగా శ్రీమాత నుండి ఒక ప్రకటన వచ్చింది.

ఆ రోజు కూడా శ్రీఅరవిందుల అంత్యక్రియలు జరుపబడవు. ఆయన దేహం నుండి అతిమానసతేజస్సు వెలువడుతూనే వున్నది. దేహం శిథిలమవుతున్న చిహ్నాలు మచ్చుకైనా లేవు. ఎంతకాలం ఆ దేహం ఆ స్థితిలో వుంటుందో అంతకాలం అది ఆలాగే వుంచబడుతుంది – అని.

ఈ నిర్ణయంపై ఫ్రెంచికాలనీ నించి అసమ్మతి సూచనలు బయల్దేరాయి. అధికారులలో అలజడి మొదలయింది. మృతదేహాన్ని రహస్యంగా రసాయనసాధనాలలో వుంచారని పుకార్లు బయలు దేరాయి. ఆశ్రమప్రాంగణంలో ఖననమే ప్రభుత్వ నిబంధనలకి విరుద్ధం. అంతేకాక మృతదేహాన్ని యెట్టి పరిస్థితులలోనూ 48 గంటలకి మించి వుంచడానికి వీల్లేదన్న నిబంధన కూడా వుల్లం ఘించడం మరొక నేరం.

డిసెంబరు 7 వ తేదీ ఉదయం ప్రభుత్వ ప్రతినిధిగా ఒక ఫ్రెంచి డాక్టరు (Dr. Barbet) శ్రీఅరవిందుల భౌతికదేహాన్ని పరీ క్షించడానికి వచ్చాడు. చివరకి అతడు కూడా తన నివేదికలో "యిది అత్యాశ్చర్యకరమైన అద్భుతం. మృతదేహం క్షీణిస్తూన్న సూచనలుగాని, చెడుతున్న చిహ్నాలుగాని బొత్తిగా లేవు" అని వెల్లడించడం జరిగింది. ఇది ఎన్నడూ కని, విని యెరుగనిది. ఆ సమయంలో వాతావరణంలో వుష్ణం యథాతథంగానే వున్నది. ఈ శాస్త్రీయమైన, అధికారిక సమ్మతితో పునర్దర్శనానికి యెటు వంటి ఆటంకం లేకపోయింది. భారతదేశపు అన్ని ప్రాంతాల నించి తండోపతండాలుగా జనం రావడం మొదలుపెట్టారు. భార తదేశపు వార్తాపత్రికలన్నీ శ్రీఅరవిందులకి మరణానంతరం ప్రక టించే నోబెల్ శాంతిబహుమతి ప్రకటించాలని వ్రాసాయి.

ఇది చివరిసారి దర్శనం కావచ్చని నా కనిపించింది. తర తమ భేదాలు లేకుండా, చింకిబట్టలు కట్టుకునే యాచకులు, కుతూహలంతో పరిశీలించడానికి వచ్చినవారు, గ్రామస్థులు, ఆశ్ర మవాసులు, సందర్శకులు అందరూ శ్రీఅరవిందుల పార్థివదేహం సమీపం నించి చూచిపోవడానికి అనుమతించబడ్డారు.

డిసెంబరు 8 వ తేదీ ఆశ్రమ ఆవరణంలో మౌనం పాటిం చబడింది. ఆలస్యంగా చూడవచ్చినవారికి మాత్రమే సందర్శనా నికి అనుమతి ఇవ్వబడింది. ఆశ్రమవాసులు వుత్కంఠభరితంగా వున్నారు. నమ్మశక్యంగాని చింతనలో ఆ రోజు గడిచిపోయింది.

మా అమెరికా దేశస్థులతో మాట్లాడతానని, 'లైఫ్ మేగ జైన్' భారతీయ ప్రతినిధి వచ్చాడు. చనిపోయిన తరువాత యింత

కాలం దేహం యీ విధంగా వుండడం, యిటువంటి అద్భుతం భారతదేశంలో యిదివరకు యెప్పుడూ, యెక్కడా సంభవించలేదని చెప్పాడు. నిరంతర సాధనతో సజీవ సమాధిస్థితి సాధించిన యోగులు సైతం యిటువంటి అద్భుతకృత్యం చెయ్యలేదని అన్నాడు. చరిత్ర ప్రసిద్ధులైన భారతదేశపు యోగులెవ్వరియొక్క మరణానంతరం దేహాల్ని యీ విధంగా యిన్నాళ్లు వుంచడం జరగలేదని, ఇప్పటికీ, అంటే డిసెంబరు 8 వ తేదీ నాటికి కూడా, శ్రీఅరవిందుల దేహం సజీవంగా యోగసమాధిలోనో, కోమాలోనో వున్నట్టు వున్నదని ఆశ్చర్యపోయాడు.

డిసెంబరు 9 వ తేదిని ఒక నోటిసు జారీ చెయ్యబడింది. ఆశ్రమంలో వున్నవారికి ఒంటి గం॥కి అంతిమదర్శనం వుంటుందని. తరువాత అది మధ్యాహ్నం 2 గం॥ 30 ని॥ లకు మార్చబడింది. బయటినించి వచ్చే సందర్శకులకి మొదట అనుమతి యివ్వబడింది. రాత్రి కావడానికి ముందుగా ఛార్టర్డు విమానంలో డార్జిలింగ్ నించి పందొమ్మిది మంది వచ్చారు. అప్పుడు గోల్కొండలో వున్నవారంతా వారి గదుల్లో సందర్శకులకి చోటు యివ్వవలసి వచ్చింది. అతిథిగృహం మొత్తం జనాలతో, పక్కచుట్టలతో నిండిపోయింది.

నా ప్రయాణం వాయిదా వేసుకున్నాను. ఇదంతా నా జీవితంలో యే పరిస్థితితోనూ సరిపోల్చలేని అరుదైన అపురూపస్థితి. యథాతథంగా నా స్మృతిపథంలో శాశ్వతంగా నిలిచిపోయేదని గుర్తించాను. జరిగేది సంపూర్ణంగా చూసి వెళ్లాలని నిశ్చయించుకుని వుండిపోయాను.

డిసెంబరు 9 వ తేదీ సాయంత్రం 5 గం॥ లకి అంతిమ దర్శనం తరువాత ఖననకార్యక్రమం ప్రారంభమయింది. శ్రీఅరవిందుల సమీప వాతావరణంలో అతిమానసశక్తి తీవ్రత, బలం నిండివున్న అనుభూతి అలాగే వున్నది. కాని ఆ తీవ్రత క్రమక్రమంగా యిప్పుడు బలహీనమవుతున్నది. ఖననం పూర్తయిన తరువాత పూర్తి నిశ్శబ్దంతో ప్రతి ఒక్కరూ ఆశ్రమప్రాంగణంలో కూర్చున్నారు. కుతుహూలంతో చూడవచ్చేవారిని వారించడం

కోసం, గేట్లు తాళాలు వేయబడ్డాయి. అక్కడెటువంటి మత, సాంప్ర దాయపరమైన పద్ధతులు పాటించబడలేదు. శవపేటిక నల్ల యిరిడి చేవ (Rosewood) చెక్కతో చేయబడి, బంగారు రింగులతో పూర్వపు రోజుల్లో అందంగా చేయబడిన Seachest ని పోలి వున్నది. ఆశ్రమంలోనే తయారుచెయ్యబడింది. శవపేటిక భూమి లోకి దింపబడింది. ఫ్రెంచి అధికారులంతా తెల్లనిదుస్తులతో యెడమవైపు వరుసలో కాఠిన్యంతో, బిగుసుకున్న ముఖాలతో నిల్చున్నారు. ఆ ముఖాలలో అధికారదర్పం, యీ తంతుపట్ల తిర స్కారం వ్యక్తమవుతున్నాయి. శవపేటికపైన కాంక్రీటు దిమ్మలు పేర్చబడ్డాయి. తరువాత మేమంతా వాటిపై వొకరి తరువాత వొకరు తట్టలతో మన్ను వెదజల్లాము. విశాలమైన అ చెట్టు క్రింద అంతా చీకటిగా వుంది. మాలో ప్రతి ఒక్కరం యీ అంతిమ వీడ్కో లులో పాల్గొన్నాము.

డిసెంబరు 10 వ తేదీ వుదయమే నేనా సమాధి దర్శించ డానికి వెళ్ళాను. అప్పటికే అదంతా పూలతో పూర్తిగా నింపబడ్డది. అగరొత్తులు వెలుగుతున్నాయి. ఆశ్రమనిర్వహణ శ్రీమాత యధా విధిగా కొనసాగిస్తారని, త్వరలోనే ఒక కొత్త విశ్వవిద్యాలయం తెరవబడుతుందని ప్రకటించబడింది.

శ్రీమాత రెండువారాల వరకు ధ్యానంలో వుంటారని, ఆ సమయంలో యెవరినీ చూడడంకానీ, మాట్లాడడంగాని చేయరని ప్రకటించేరు. అయినప్పటికీ, ఆమె వుదారంగా డిసెంబరు 15 వ తేదీ సాయంత్రం 6 గం॥ లకి నాకు వీడ్కోలు సమావేశానికి అను మతి యిచ్చారు.

5 గం॥ లకు నేను ధ్యానమందిరానికి వెళ్ళేను. జరిగిన సంఘటనతో మానసికమైన వుద్వేగంతో మనసంతా వికలమయి వున్నది. ఆమె మెట్ల పైభాగంలో కనిపించేరు. తెల్లని దుస్తుల్లో వున్నారు. నేను చిరునవ్వు నవ్వగానే తలవూపి పైకి రమ్మ న్నారు.

నేనడగాలనుకున్న ప్రశ్నలన్నీ మటుమాయమయిపోయాయి. ఈ సమావేశం చాలా బాధకరమైనదని నాకు అంతర్యంలో అని పిస్తున్నది.

ముప్ఫయి సంవత్సరాలు తోడునీడగా వున్న సహచరుణ్ణి కోల్పోయిన విషాదకరపరిస్థితి ఆమెది. "నువ్వు నన్ను చూడాల నుకుంటున్నావని చెప్పేరు" అని ఆమె ప్రశాంతంగా అన్నారు.

నేను అనాలోచితంగా, "నేను అనేక భయాలతో భయప డుతున్నట్టు అనిపిస్తున్నది. యుద్ధభయం, వ్యక్తిగతజీవితంలో భయాలు యిలా అనేక రకాలుగా భయపడుతున్నా" నని నా భయాన్ని వెళ్లగక్కాను.

"ఎవ్వరూ యెప్పుడూ భయపడకూడదు" అన్నారామె. "భయంతో నీ భయాన్ని నువ్వే తెచ్చుకుంటున్నావు" అన్నారు. నేను తల వూపాను. ఆవిడ నా ఒక్కరితో కాక మిగతా ప్రపం చంతో మాట్లాడినట్టు అనిపించింది. "అది అహం! అహమే!."

వ్యక్తిగత విషయాలు చాలా చర్చించబడ్డాయి. ఆ తర్వాత ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధి గురించి ఆమె అన్నారు. "నీకు తెలుసో లేదో, దీని కంతటికీ మనిషి సాహసప్రవృత్తి కలిగి వుండాలి."

మా సంక్షిప్తసంభాషణ అయిపోయింది. అంతవరకూ ఆమె వొక నల్లని మేజాబల్ల అంచుని మోచేయి ఆనించి కూర్చున్నారు. బల్లమీదే వున్న కంచుపాత్ర లోనించి తీసి సుదీర్ఘమైన చూపుతో (with a long look) వొక ఫ్రెంచి బంతిపూల జంటని నాకి చ్చారు.

కొంతకాలం గడిచిన తరువాత, కొన్నేళ్ళకి నేనెంత అదృ ష్టవంతుణ్ణో గుర్తించాను. ఒక్క సంవత్సరకాలంలో నేను నా దేశ తీరాలకి సుదూర దేశాలలో ప్రపంచంలోనే గొప్ప మహాత్ములైన ముగ్గురు మహనీయుల్ని కలుసుకున్నాను. ఒకరు స్విట్జర్లాండు దేశీయుడైన జంగ్. భగవంతుడి భావనలో మానవుడు తన భావ నని మించి యెదుగుతాడని జంగ్ విశ్వాసం. ఇంక మిగిలిన యిద్దరూ శ్రీఅరవిందులు, శ్రీమాతగా భావించే మిర్రా అల్ఫాస్సా. వీరిద్దరూ కలిసి ప్రపంచాని కవసరమయిన దైవభావనను అందిం

చడానికి బృహత్ప్రయత్నం చేసేరు. వారి ఆధ్యాత్మిక అసాధారణ ప్రజ్ఞాపాటవంతో నిరంతరకృషితో జీవితానికి ఆశని, అర్థాన్ని కలిగించారు.

ఆంగ్లమూలం: Rhoda P. Le Cocq
అనువాదం: నడిమింటి విజయలక్ష్మి

సమాచార పత్రం

2007 ఫిబ్రవరి 23 నుంచి మార్చి 5 వరకు సొసైటీ బీచ్ ఆఫీసు దరి డా॥ మంగేష్ నడ్కర్ణిగారు 'సావిత్రి' అధ్యయన శిబిరం నిర్వహిస్తున్నారు. ఉ. 9 నుంచి 10, తర్వాత 10.30 నుంచి 11.30 దాకా ప్రతిదినము ఉంటుంది. అందరు ఆహ్వానితులే.

శ్రీగోపాల్ భట్టాచార్జీ ఆగస్టు – సెప్టెంబరు 2006 కాలంలో జర్మనీ, బ్రిటనుల లోని కేంద్రాలు దర్శించారు. Weinhein లో, 2006 ఆగస్టు 19 న, శ్రీఅరవిందుల జన్మదిన వేడుకలలో పాల్గొన్నారు. శ్రీఅరవిందుల గురించి ప్రసంగించారు. Heidelberg మరియు Fortshein లను దర్శించారు. శ్రీఅరవింద సొసైటీని పరిచయం చేశారు.

లండను సొసైటీ కేంద్రాన్ని దర్శించారు. Kent మరియు Oxford దర్శించారు. అక్కడ సమావేశాలలో పాల్గొన్నారు. Harrow లో ఆగస్టు 26, 9 సెప్టెంబరు తేదీలలో రెండు ఉపన్యాసాలు ఇచ్చారు. 'The New World' పత్రిక వీరి రెండు వ్యాసాలు ప్రచురించింది. 'శ్రీఅరవిందుల ఆవశ్యకత నేడు' గురించి శ్రీ భట్టాచార్జీగారి interview అంశాలను ప్రచురించింది. సుల్తానాపూరు (ఉ.ప్ర) వారు వందేమాతరం గురించిన సమావేశం సెప్టెంబరు 7, 2006 న నిర్వహించారు. డా. జె పి. సింగ్, డా. డి. డి. పాండే, డా. జె. యన్. లాల్, డా. ధర్మపాల్ సింగ్ గారలు ప్రసంగించారు.